Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

היינט 12 זייטען (ציהונג פון דער מלוכה־לאטערי זעה זייט — 10) פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 9 | לאדז, דאנערשטאג, י' שבט תרצ״ה | דרייצענטער יאהרגאנג | Łódź, Czwartek, 10 Stycznia 1935 r. | № 9

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

שוידערליכע העלט און הונגער!

טראגישע לאגע פון מאסען פעראָרימטע לאדזער יודען

פערצווייפעלטע הילף־רופען פון נויט־ליידענדע יודישע שטובען

דרינגענדע הילף איז נויטיג

צו דער בארמהארציגער געזעלשאפט

דאָס, וואָס עס קומט פאָר איצט אין לאָדז מיט דער יודישער פילאַנטראָפּיע, אָדער רופט עס אָן געזעלשאַפטליכקייט, איז נאָך קיינמאָל נישט באַמערקט געוואָרען.

ווען איז דאָס געהערט געוואָרען ביז איצט, אז דאָס יודישע לאָדז, אין דער ערשטער ריי די יודישע קהלה, אַלערליי יודישע צדקה־חברות, די גאַנצע לאָדזער יודישע געזעלשאַפט, זאָל זיך רוהיג און מיט אַ נישט־ערשיטערטען געוויסען צוקוקען ווי ס'שטאַרבען און בוכשטעבליכען זיך פון הונגער, מענשען פון הונגער, ווי קינדער, אומשולדיגע עופה'לעך, ווערען געשוואָלען פאַר קעלט. ווי ביי זיי פאַלט פשוט אָפּ אברים פון דער פראָסט, ווי עקסמיטירטע וואַלגערן זיך אונטערן פרייען הי־מעל, אין אַזעלכע גרויסע פראָסטען.

צי איז די לאַגע אין דער שטאָט בעסער געוואָרען? צי האָט זיך פערקלענערט די צאָהל אָרימע לייט? צי ווערען זיי בעזאָרגט דורך דעם מאַגיסטראַט, אָדער דורך אנדערע סאָציאַלע אינסטי־טוציעס? דאַכט זיך, אַז דאָס איז נישט דער פאַל. פערקעהרט, די נויט אין שטאָט איז געוואָרען פיל גרעסער. יעדען טאָג קומען צו נייע יודישע אָר־ביטסלאָזע און פרנסה'לאָזע, דער הונגער איז שטאַר־קער, די נויט ווערט שרעקליכער. פינדעסטוועגען האָט נאָך הייעהאָר קיינער מיט קיין פינגער נישט געריהרט צו העלפען.

די קהלה שווייגט, שווייגט פייגליך. דאָס שווייגען איז אַ שרעקליכעס, מ'האָט געוואַרט ביז די פראָסט דערגרעהען ביז אַ צוויי צעהנדליג גראַד און אַפילו נאָך איצט טוט די קהלה גאָרנישט. ווער דען זאָל זיך דער ערשטער אַנרופען אויף דער דאָזיגער שרעקליכער לאַגע, ווען נישט די קהלה, וועלכע איז מחויב צו שטעהען אויף דער וואַך. קודם־כל צו העלפען די אָרימסטע מאַסען. פאַר־וואָס שווייגט די יודישע קהלה אין לאָדז אַזוי פייגליך?

און די יודישע פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס און די יודישע געזעלשאַפטליכע טוער? צי זענען זיי באמת שוין פטור זיך צו פאַ־אינטערעסירען מיט דער נויט, מיט דעם הונגער, וואָס איז נאָך פער־שטאַרקט געוואָרען צוליב דער היינטיגער קעלט. דאָס איז דאָך אַן ענין, וואָס קען נישט דיסקוטירט ווערען, באַר ס'מוז גלייך עפּעס געטון ווערען. בשום אופן קען נישט דערלאָזט ווערען, אַז מ'זאָל אָפּ־שלעפּען דעם ענין מיט אויסריידען וועגען בודזשעט, מאַנגעל אין געלד וכדומה, פוסטע תירוצים. שוין מוז אונטערגענומען ווערען אַ ברייטע ווינטער־אַקציע פאַר די אָרימסטע, אַביסעל קויהלען, אַ וואַרימע זופּ, אַ שטיקעל ברויט, אַ גלאָז טיי — דאָס מינדעסטע, וואָס יעדער מענש האָט דערויף אַ רעכט מוז געגעבען ווערען קודם־כל דעם הונגע־ריגען און קעלט־ליידענדען יודישען קינד און אויך דעם דערוואַקסענעם.

דאָס געשריי פון די הונגעריגע, פון די פריה־רענדע דערגרייכט צום הימעל, קיינער דערהערט עס נישט.

ליכען בילד, ווערט דאָס האַרץ צעריסען אויף שטיקער.

* * *

אויף ריבנאַרגאַס, אין אַ דאַך־שטיבעל וואוינט אַ מאַגאַזין־שניידער. דער דאַך ליגט אויפ'ן קאָפּ, קיין אַרבייט איז נישטאָ, קיין שוין איז נישטאָ. די קוך איז איינגעקאַלט. קיין לעפעל וואַרעמס איז שוין לאַנג אין דער שטוב נישט געווען. ס'האַקט אַ צאָהן אין אַ צאָהן. בעט זיך דער אומגליקליכער מיט טרעהרען אין די אויגען:

— באַרמהערציגע מענשען! האָט רחמנות, איך וויל נישט קיין נדבות, איך בין אַ בעל־מלאכה, איך וויל מיט מיינע הענד פערדינען אויף אַ שטי־קעל ברויט פאַר מיין פרוי און קינד. 5 זלאָטיס אַ וואָך גיט מיר צו פערדינען. יודען! לאָזט מיך נישט אויסגעהן פון קעלט און הונגער מיט מיין פרוי און קינד — אַך, ווי שרעקליך!

* * *

אויף בערעזיאַסלעוויטש, אַ וועשער. דער שטוהל שטעהט אומבעוועגליך, קיין אַרבייט נישטאָ. קיין ברויט אויך נישט. דאָס "וואַסער" אין דער "ויאַדרע" איז געפרוירען. דער "גאָלד־שפּינער" אַליין ליגט אין בעט, שפּייט אויס די לונגען. אונטערן בעט, ביי די "וענד וואַקסען שוואָמען, די דעק און די קישענס זענען שטייף־געפרוירען, ליגט ער און פאַפּעט מיט דער נשמה, ווייל עפּעס זאָגען און פערקייכט זיך, ווערט בלאָה און פערשטייפט.

די פרוי, הויט און ביין, געל ווי וואַקס מיט טיפע לעכער, וואָס זאָגען עדות, אַז אויף דעם אָרט זענען אַמאָל אויגען געווען. איינגעקאַרטשעט אין דרייען, איינגעשרומפּט, קוים זי בעוועגט זיך. זי איז דאָס די "העלדין", וואָס בעדינט דעם חרובֿ־דיגען מאַן. קיין מעדיצין איז נישטאָ, נישטאָ, וואָס צו געבען אין מויל אַריין. פערקייכט ער זיך, גיט זי איהם אַ שליק וואַסער — דאָס איז די איינ־ציגע "לאַבונג", וואָס זי האָט איהם צו געבען. קיינער פעראינטערעסירט זיך נישט מיט די הילפ־לאָזע און עלענדע — צוויי מענשען געהען אויס ווי ליכט.

* * *

אַ צווייטער וועבער אויף דער דאַלנאַ. אַמאָל געווען אַ שעהנער בעל־פרנסה. געהאַט עטליכע שטוהל. אין דער מלחמה־צייט האָבען איהם די קינדער פערלאָזען. אַמאָל פלעגען איהם די קינ־דער פון צייט צו צייט שיקען אַ פּאָר דאָלאַר. איז איינער געשטאָרבען, אַ צווייטער אין דייטש־לאַנד איז אומגעקומען און ווייס נישט וואו זיין געביין געפינט זיך. זייט 6 יאָהר איז ער געבליבען אַן אַלמן, דאָס ווייב געשטאָרבען פון שווינדזוכט. ער אַליין פייפט אויך מיט די לונגען. ליגט ער איינער אַליין מיט די פיר ווענד, אין דיין "פּאַצער־יאַטקע" קומט קיין ברעקעל ליכט נישט צו. ער ווארט אויף די גוטע ברעטער און וואַרט ביז דער רבונו של עולם וועט ביי איהם צונעהמען די נשמה.

* * *

אַ שאַכער. אין די מיטעלע יאָהרען, וואוינט אויף דער מליבאַרסקער־גאַס. מיט עטליכע יאָהר צו־ריק, איז ער געווען אַ סוחר, געפּאַהרען אויף מערק. זייט די פרוי איז איהם מיט אַ יאָהר צוריק גע־שטאָרבען און איז געבליבען מיט זעקס פיצעלעך קינדער, האָט ער זיך גענומען צום האַרצען און בעקומען אַ שווערען האַרץ־פעהלער. שלעפּט ער זיך אַרום מיט דעם קראַנקען האַרץ איבער די גאַסען אין הויפען און שרייט מיט זיין הייזעריגען קול:

— האַנדל!... האַנדל!...

זענען אָבער אונטערגעקומען די פראָסטען. געהן קען ער נישט. דאָס האַרץ צאַפּעלט ביי איהם ווי אַ פיש. ליגט ער אין דעם שטיבעל אויסגעצויגען אויף אַ האַרטער באַנק. די קינדער צונויפגעקאַר־טשעט אין איין קוויל. איין שטיק מאַסע איינגעזוי־קעלט אין שמאַטעס. דאָס עלטסטע 9־יעהריגע מיי־דעלע, באָקעט און באָרויס, געהט אַרום דעם קראַנ־קען טאַטען און געפרוירענע יתומים'לעך.

ווען מיר זענען אַריינגעקומען אין דעם שטי־בעל, איז גראַד דאָס 9־יעהריגע מיידעלע געקו־מען צו לויפען פון דער גאַס מיט אַ שטיקעל קויהל, וואָס זי האָט געפונען אין דער גאַס, האָט זי אָפּגעבראַכען אַ לייסטעל פון בעט און גענו־מען צינדלען. דאָס אומגליקליכע קינד, וואָס האָט זיך נאָך געדאַרפט שפּילען, איז געשטאַנען בייו דער קוך, געבלאָזען אין די הענד און מיט טרעה־רען אין די אויגען געזאָגט:

— איך קאָן מאַכען פייער, ווען די הענד וואָלטען מיר נישט געווען געשוואָלען.

ארבייטער־דעלעגאציע אין דער יודישער קהלה

דער עקזעקוטיוו פון ראַט פ"י. פּראָפעס. אַנגעלע פעראַיינען אין לאָדז האָט אויף דער לעצטער זי־צונג בעשלאָסען צו שיקען אַ דעלעגאַציע אין דער יודישער קהלה צו פאָדערען קויהלען פאַר דער אַרבייטסלאָזער בעפעלקערונג. מיטוואָך איז אַ דעלעגאַציע אין די פּערזאָנען פון ה' בראַנד, ש. ראָזענבערג, פרידמאַן, פייבע בעזוכט די קהלה.

די דעלעגאַציע איז אויפגענומען געוואָרען פון וויצע־פּרעזעס ה' בערגער. די דעלעגאַציע האָט אויפגעקלערט די דרינגליכקייט פון דער פאָדערונג צו געבען שוין היינט קויהלען פאַר דער אַרבייטס־לאָזער בעפעלקערונג. דער וויצע־פּרעזעס האָט דער־קלערט, אַז ער וועט איצט רופען אַ זיצונג נאָך שבת אין אַרום מאָנטאָג אָדער דינסטאָג וועט ער געבען אַ תשובה. די דעלעגאַציע האָט פערלאַנגט, אַז די זיצונג זאָל גערופען ווערען פאַר שבת, ווייל טויזענטער מענשען פריהרען אין די הייזער און מ'קען דאָס נישט אָפּלייגען. אָבער דער וויצע־פּרעזעס איז געבליבען ביי זיין מיינונג. מאָמענטוי־דיג, אַז דער פּרעזעס ה' מינצבערג איז נישטאָ אין לאָדז.

האַרצרייסענדע בילדער

דאָס יודישע לאָדז לעבט לעצטענס איבער אַ בלוטיגע צייט. פון איין זייט זענען די סוחרים פערביטערט צוליב דעם נייעם האַנדעלס־געזעץ, וואָס שניידט איבער די עקזיסטענצען פון טויזענ־דער יודישע משפחות, די יודישע בעלי־מלאכות, וואָס זענען פערצווייפעלט צוליב די האַנדווערקער־גזירות. פון דער אַנדערער זייט — די נויט און עלענד, וואָס בעהמט אַלץ ווייטער אָן קאַטאַסטראָ־פאַלע פאָרמען.

טויזענדער יודישע משפחות געהען אויס פון קעלט און הונגער. פרויען און קינדער ווערען דער־פרוירען אין די שטובען. די לאַגע איז אַ שרעקליכע.

מיר האָבען בעזוכט אַלטשטאָט און באַלוט, און פאַר אונז האָבען זיך בעוויזען שוי־דערליכע סצענעס, פון וואָס דאָס בלוט ווערט פער־גליווערט. איין בילד שרעקליכער פון צווייטען.

אויף פּעפּער־גאַס 15 האָבען מיר געזעהען אַ שוידערליך בילד: אַ פאַמיליע קאַץ, דער "שפּיי־זער", אַ טרעגער, פאַכעט מיט דער נשמה. פון די שווערע משאות איז ער געבויגען אין דרייען. הוסט און שפּייט און דערצו ליידט ער אויף אַ בייך־ענטצינדונג. זיין פרוי, נישט ביי די נאָרמאַלע גע־דאַנקען, פון נישט דערעסענע טעג און נישט דער שלאָפענע נעכט, איז זי אַראָפּ פון זינען.

זיצען די ביידע קרבנות פון נויט איינער בע־בען אַנדערען. נעבען זיי צוויי קליינע קינדערלעך אָהן אַ בלוט־טראָפּ, אויסגעבלייכטע מיט אויסגעגע־לאָשענע אייגעלעך. אַלע טוליען זיי זיך צו, זיי ציטערן אַלע פון קעלט, די פענסטער אָהן שויבען, פערפאַקט מיט שמאַטעס, דער פראָסט שניידט אין דעם שטיבעל. די ווענד זענען בעדעקט מיט שניי — זיי ציטערן און הונגערן. נישטאָ קיין לעפעל וואַ־רעמס דאָס האַרץ צו דערכאַפּען — אַ שוידער געהט אַדורך די ביינער!

* * *

אין זעלבען הויז אין אַ נאַסען קעלער, וואוינט אַ פאַמיליע יוזעפאָוויטש, אַ טראַנספּאָרט־אַרבייטער, זעקס מענשען: פאָטער, מוטער און 4 קינדער. פינ־סטער, חושך, ס'וואַסער רינט פון די ווענט. גאַנצע טעג ליגען די זעקס מענשען אויף שעניקעס, קיין ברעקעל קויהל איז נישטאָ. די קינדער זענען בלאַס און ציטערן פון קעלט, געהט מען אַריין אין דעם לעבעדיגען קבר, פערכאַפּט עס ביים האַרצען, ס'־פעהלט אָטעם. זעהט מען די שאָטענס אויף די שטרוי־זעק, געהט אַדורך אַ ציטער דורך אַלע אברים. די אומגליקליכע רעדען קיין וואָרט נישט. בעקלאָגען זיך נישט, זיי האָבען שוין יעדע האָפענונג אויפגעגעבען. קוקט מען זיך צו צו דעם שוידער־

לעאָנאַרד מאָנטעפיאָרע וועגן דער הילפס־אקציע פאַר דייטשע יודען

וואָס זאָגט מאָנטעפיאָרע וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פּוילען

לאָנדאָן, (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען די יעהרליכע זיצונג פון "אַנגלאָ דזשואיש אַסאָ־סיישן" אויף וועלכער לעאָנאַרד מאָנטעפיאָרע האָט בעריכטעט וועגען דער לאַגע פון די יודען אויף דער גאַנצער וועלט.

דאָס יאָהר 1934 האָט ערקלערט לעאָנאַרד מאָנטעפיאָרע — איז געווען אַ יאָהר פון אומרוה פאַר די יודישע קבוצים אין אויסלאַנד. מאָנטע־פיאָרע האָט בענוי געשילדערט די הילפס־טעטיג־קייט פאַר די דייטשע יודען און האָט בעטאָנט, אַז בלויז אָפּטימיסטען קען זיך דאַכטען, אַז די שווערע וואָלקענס ווערען שיטערער. עס זענען אפשר פעראַן לענדער, וואו די ווירטשאַפטליכע לאַגע פון די יודען איז ערגער ווי אין דייטשלאַנד, אָבער דאָרט איז נישטאָ קיין צענטראַל מאַכט, וואָס זאָל מיט אַלע מיטלען דעגראַדירען די יודען. בלויז אין דייטשלאַנד ווערען אַלטע און יונגע סיסטעמאַטיש ערצויגען אין דעם גייסט צו בעטראַכטען די יודען אַלס מינדערווערטיגע בעשעפּענישען.

איך וואָלט גערן געוואָלט, ערקלערט מאָנ־טעפיאָרע, אַז מיר זאָלען זיין בכח בעשטימען מעהר מיטלען, כדי צו לינדערען די יודישע נויט אין אויסלאַנד. קיינער וואָלט זיך נישט געפרעהט מעהר ווי איך, ווען מיר וואָלטען געקענט מעהר אויפטון פאַר די יודען אין פּוילען. ווי לאַנג אָבער עס דויערט די מלחמה געגען די יודען אין דייטשלאַנד מוז אַלץ אָפּטרעטען פאַר דער דאָזיגער אויפגאַבע.

ה' מאָנטעפיאָרע האָט מיטגעטיילט, אַז די צווייטע קאַמפּיין פאַר די דייטשע פליטים האָט אַריינגעבראַכט 170,000 פונט. דער קאָמיטעט האָט גענומען אויף זיך 2 פערפליכטונגען, איינע לגבי דעם קרן־היסוד און די צווייטע לגבי דער ענגלישער מאַכט, אַז קיין שום פליט וועט נישט פאַלען צו לאַסט דער ענגלישער געזעלשאַפט.

Dnia 8 stycznia r. b. rozstał się z tym światem

ś. p.

EDWARD ULMANN

Inżynier Technolog

Naczelny Dyrektor i Członek Zarządu

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Spółki Akcyjnej

b. Profesor Politechniki Petersburskiej

Kawaler Orderu Polonia Restituta.

W Zmarłym tracimy twórcę naszej instytucji, którego wszystkie myśli i uczynki skierowane były ku jej dobru.

Dzięki zdolnościom Zmarłego, niespożytej Jego energji i pracy instytucja nasza osiągnęła swój dzisiejszy wysoki poziom.

Cześć Jego świetlanej pamięci.

Zarząd i Rada Nadzorcza

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego

Spółki Akcyjnej.

67

Dnia 8 stycznia r. b. zmarł w wieku lat 65 Naczelny Dyrektor naszej Spółki

ś. p.

EDWARD ULMANN

Inżynier Technolog

b. Profesor Politechniki Petersburskiej

Kawaler Orderu Polonia Restituta.

Niestrudzoną swoją pracą, cennemi radami i wskazówkami, wiecznie żywą inicjatywą stworzył tę naszą placówkę i postawił ją w rzędzie jednego z największych przedsiębiorstw w kraju.

Cześć Jego świetlanej pamięci!

Dyrekcja i Prokurenci

ŁÓDZKIEGO TOWARZYSTWA ELEKTRYCZNEGO

Spółki Akcyjnej.

Dnia 8 stycznia r. b. w drodze powrotnej do swych zajęć zawodowych zmarł w Norymberdze nasz najukochańszy naczelny dyrektor

ś. p.

EDWARD ULMANN

Inżynier Technolog

b. Profesor Politechniki Petersburskiej

Kawaler Orderu Polonia Restituta.

przeżywszy lat 65.

W Zmarłym tracimy serdecznego opiekuna, dbającego o losy pracowników zarządzanej przez Niego instytucji. Pamięć o Zmarłym zachowamy w naszych sercach nazawsze.

PRACOWNICY

ŁÓDZKIEGO TOWARZYSTWA ELEKTRYCZNEGO

Spółki Akcyjnej.

67

מארש פון ארבייטסלאזע אויף פאריז

פאריז 9 (ספ. טעל.)

די קאמוניסטען קינדיגען אן אויפ'ן 12 ד.ח. א מארש פון ארבייטסלאזע אויף פאריז, אלס זא־מעלפונקט פאר דער מאניפעסטאציע איז בעשטימט געוואָרען דער פלאץ פאר דער דעפוטאטען־קאמער. צום מארש זיינען גערופען געוואָרען אויך די אר־בייטסלאזע פון דער פראָווינץ.

„ליבערטע" שרייבט, אז די פאליצײ־פרע־פעקטור וועט נישט דערלאזען צו קיין שום אר־בייטסלאזען־מאניפעסטאציעס.

דאנציגער סענאט־פרעזידענט גרייזער ביי פרעז. מאשטשיצקי

וואַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש)

דער פרעזידענט פון דאנציגער סענאט ה' גרייזער איז אויפגענומען געוואָרען אין ספאלא דורכ'ן מלוכה־פרעזידענט מאָשטשיצקי. דער מלוכה־פרעזידענט האָט אַרויסגעגעבען א פריהשטיק פאַרן גאַסט.

דורך קוטנא איז ה' גרייזער נעכטען אָפגע־פאָהרען קיין דאנציג.

א נייער פארט נעבען תל־אביב

ירושלים, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

די ארץ ישראל רעגירונג האָט בעשלאָסען צו בויען א נייעם פאָרט, נישט ווייט פון תל אביב. דאָס וועט האבען א גרויסע בעדייטונג פאר דער ווירטשאפטליכער ענטוויקלונג פון תל אביב און די אַרומיגע ישובים.

פראנקרייך גרייט א געזעץ צו בעקעמפען אויסלענדישע ארבייטער

פאריז, 9 (ספ. טעל.)

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון מיניסטאָרען־ראט האָט מיניסטער העריאָ פאָרגעשטעלט א בע־ריכט פון די ארבייטען איבער דער רעגולירונג פון דער פראגע וועגען בעשעפטיגען אויסלענדישע ארבייטער און וועגען קאמף מיט דער ארבייטס־לאָזיגקייט.

אונגאריש - יוגאסלאווישער קאנפליקט זאל איצט בעטראכט ווערען דורכ'ן ראט פון פעלקער־בונד

בודאפעשט, 9 (ספ. טעל.)

היינט נאָכמיטאג איז אויסערן־מינ. קאניא ארויסגעפאָהרען קיין זשענעווא. „מאריאר ארסאג" טיילט מיט פון מאסגעבינגע קרייזען, אז דעם מיניס־טער'ס רייזע שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דער ענדגילטיגער ערלעדיגונג פון אונגאריש־יוגאסלא־ווישען קאנפליקט. די אויספאָרשונג וועגען מארסיי־לער מארד איז שוין פערענדיגט און די אונגאַרישע רעגירונג ווצט דעם בעריכט פון דער אויספאָרשונג פארשטעלען דער פעלקער־ליגע בעת דער איצטי־גער זיצונג פון ראַט.

פינאנציעלער־מיסיע פון בראזיליאנישער רעגי־רונג פאהרט קיין אמעריקא און אייראפא

ריאָ דע זשאנייראָ, 9 (ספ. טעל.)

מאָרגען פאָהרט ארויס פון בראזיליען א ספעציעלע פינאנציעלע מיסיע פון דער בראזיל־יאנישער רעגירונג. די מיסיע ווערט געפיהרט דורכ'ן פינאנץ מיניסטער. די בראזיליאנישע מיסיע פאהרט ארויס אין די פעראייניגטע שטאטען פון אמעריקא און קיין אייראָפא מיט'ן ציל אָנ־צוקניפען פינאנציעלע און האנדעלס בעציהונגען צווישען בראזיליען מיט אמעריקא און א רייה לענדער אין אייראָפא.

מינ. בעק פאהרט קיין זשענעווא ענדע יאנואר — אנ'עקספאזע וועגען דער פוילישער אויסערן־פאליטיק

וואַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט) נאָכ'ן צוריקקומען פון דענעמאַרק און שוועדען, האָט אויסערן־מיניסטער בעק אָפגעהאל־טען א קאָנפערענץ מיט'ן פארזיצער פון דעם סיים־קאָמיסיע פאַר אויסערן־ענינים, פירשט יאַנוש ראַד־זיוויל. נאָך דער דאָזיגער קאָנפערענץ איז בעַ־וואוסט געוואָרען, אַז מינ. בעק האָט בדעה צו האַלטען פאַר דער קאָמיס'ע פאַר אויסערן־ענינים אַ'נעקספאָזע וועגען דער פוילישער אויסערן־פאָ־ליטיק.

דאָס וועט געשעהען באַלדעם, ווי מינ. בעק וועט צוריקקומען פון זשענעווע, וואוהין ער פאָהרט מאָרגען אַרויס צו דער יאַנואַר־סעסיע פון פעל־קער־בונד.

מינ. בעק וועט צוריקקומען נאָכ'ן 15. ד.ח. זיין עקספאָזע איז, אלזא, צו ערוואַרטען ענדע יאַנואַר.

נאָך דער יאַנואַר־סעסיע פון פעלקער־בונד דער וואַרט מען אין וואַרשא א וויזיט פון פינלענדישען אויסערן־מיניסטער האַקזעל.

15 יאהר תפיסה און פערלירען די בירגער־רעכט

אורטייל אין מארד פראצעס אין טארנאוו

טאַרנאָוו, 9 (טעלעפאָניש)

היינט פריה האָט זיך פערענדיגט פארן גע־ריכט פון געשווארענע דער פראָצעס פון רודי־ניצקי און שותפים, וועלכע האָבען ערמאָרדעט ביילע גרינבערג און בערטא זאַלענדער און שווער פערוואונדעט יהודית ווייס און פרימעט גרינבערג.

דער טריבונאל האָט פערמשפט איגנאצי רודשיצקין אויף 15 יאָהר תפיסה, וולאדיסלאוו און בראָניסלאוו אירבאניק און פראנציששעק סקולסקי צו 14 יאָהר תפיסה יעדער. אלע פערלירען די בירגער רעכט אויף 10 יאָהר און האָבען צו בע־צאָהלען 400 זל.

(ווייטערע טעלעגראַמען לעזט 11. זייט)

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין הייסגעליבטע פרוי, אונזער טייערע און אונפערגעס־ליכע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער, שוועס־טער, שוועגערין און טאַנטע נ"ע

פייגעלע חנה באראן

אשת ר' פייוועל נ"י

(געב. גליקסמאַן, פשעדבאָרזש)

אין עלטער פון 78 יאָהר.

די לויה קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, דעם 10 יאַנואַר, 12 בייטאָג פון טרויער־הויז זשידאָווסקא (מרדכי גבאי'ס גאָס) וועגען וואָס ס'טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אונזער ליבע שוועסטער, שוועגערין און מוהמע

נ"ע שרה (סאלא) בת ר' אביגדור מאיר ז"ל

שפערלינג

(געוואוינט וואָלטשאַנסקא 117)

די לויה קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, ד. 10 יאַנואַר 1935, 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז שענקעוויטשאַ 39, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

69 די איז טיפען טרויער פערבליבענע פאַמיליע.

מ'דאַרף צווינגען ענגלאַנד נאָכצוגעבען די יודישע פאָדערונגען

גרויסע פּאָליטישע רעדע פון דר. האָפמאַן אויף דער רעוויזיאָנ. וועלט-קאָנפערענץ אין קראָקא

קראָקא, 9 (יט״א טעלעפאָניש)

די רעוויזיאָניסטישע וועלט-קאָנפערענץ איז בעגריסט געוואָרן דורך דער קראָקעווער יודישער קהלה, בעגריסונגען זענען אָנגעקומען פון די ענג לישע, אַמעריקאַנישע און כינעזישע אַמבאַסאַדעס, און פון יודישען סיים-קאָלאָ. ס'איז אויך אנוועזענד געווען דער קראָקעווער שטאָט-סטאַראָסטע אַלס פערטרעטער פון דער רעגירונג.

* * *

קראָקא, 9 (יט״א טעלעפאָניש)

די זיצונגס-קאָנפערענץ איז געעפענט געוואָרען 12 בייטאָג. ס'איז געוועהלט געוואָרען א פרעזידיום פון 13 פערזאָן מיט זשאַבאָטינסקי'ן בראָש. ביים פונקט קאָנסטיטואירונג פון פערמאַנענץ-אויסשוס, האָט געבעטען א וואָרט א פאַרשטעהער פון די מאַקסימאַליסטען און ערקלעהרט, אַז ער איז נישט איינשטימיג מיט דער ליסטע פון פערמאַנענץ אויסשוס, וואָס איז פאָרגעלעגט געוואָרען דורך דער עקזעקוטיווע און געפאָדערט צו ערגענצען די ליסטע. מיט 39 געגען 32 שטימען איז בעשלאָסען געוואָרען אָפּצולעגען די וואַהל פון פערמאַנענץ-אויסשוס.

ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו שיקען א בעגריסונגס-דעפּעשע צו אחי מאיר'ן אין תפיסה.

מיט א רעפעראַט איז אַרויסגעטרעטען ד״ר האָפמאַן וועגען דער טעטיגקייט פון דער רעוויזיאָניסטישער עקזעקוטיווע. דער רעפערענט האָט צווישען אַנדערען געזאָגט, אַז די רעוויזיאָניסטען האָבען זיך אָפּגעזאָגט פון קאַמף מיט דער יודישער אַגענץ, וועלכע איז מאַכטלאָז. דער הויפּט-ציל איז אַריינצופיהרען די יודישע מאַסען אין קאַמף פאַר די יודישע רעכט אויף ארץ-ישראל.

דער רעפערענט דערמאָנט א רייה פּאָליטישע אַקציעס פון די רעוויזיאָניסטען, ווי וועגען דעם קאַמף מיט דער אינלעגאַלער עליה, ער דערמאָנט די דעמאָנסטראַציעס אין ריגע, קאָוונע און די געשעהענישען אין תל-אביב — דאָס איז געווען די ערשטע יודישע דעפענסיווע געגען דער אַראַבישער אָפענסיווע. די צווייטע אַקציע איז געווען די פּעטיציע-אַקציע. די דריטע אַקציע איז געווען פאַר סטאַווסקיס בעפרייאונג — דאָס זענען בלויז קליינע פראַגמענטען פון דער רעוויזיאָניסטישער טעטיגקייט.

— מיר ערקלערען נאָכאַמאָל, זאָגט דער רעפערענט, אַז מיר זענען נישט געגען ענגלאַנד אַלס מאַנדאַטען-מאַכט. מיר זענען נאָר פאַר שאַפען אַזעלכע אומשטענדען, וואָס זאָלען צווינגען ענגלאַנד נאָכצוגעבען די יודישע גערעכטע פאָדערונגען.

דאָן רעדט דער רעפערענט וועגען דעם שלום-אַסמאַך, וואָס עס דאַרף בעצייכנט ווערען אַלס א גרויסע דערגרייכונג, דאָס הייסט אָבער נישט, אַז די רעוויזיאָניסטען זאָגען זיך אָפּ פון זייערע פאָדערונגען.

א רעפעראַט האָט אויך געהאַלטען ד״ר שעכטמאַן וועגען דער פּעטיציע-בעוועגונג, וועלכע האָט געשאַפען 600 טויזענד אונטערשריפטען אין פערשידענע שפּראַכען, עס וועלען אָבער נאָך געשאַפען ווערען מיליאָנען אונטערשריפטען. ס'וועלען געשאַפען ווערען פּעטיציע-ליגעס.

נאָך די רעפעראַטען איז בעשלאָסען געוואָ רען אַרויסצושיקען א בעגריסונגס-דעפּעשען צו וועדזשוואוד'ן.

דעפּ. וועדזשוואוד וועגען דער רעוויזיאָניסטישער פּעטיציע

בעגריסונג צו דער רעוויזיאָניסטישער וועלט-קאָנפערענץ

קראָקא (יט״א) אויף דער 6־טער רעוויזיאָניסטישער וועלט־קאָנפערענץ, וואָס איז געעפענט געוואָרען אין קראָקא איז פאָרגעלעזען געוואָרען א בעגריסונג פון בעקאַנטען ענגלישען ציון־פריינד דעפּ. י. מ. וועדזשוואוד אין פאָרם פון א בריף צו זשאַבאָטינסקי וועגען דער רעוויזיאָניסטישער פּעטיציע. דעפּ. וועדזשוואוד שרייבט אין זיין בעגריסונג:

איך אונטערשטיץ די וועלט־פּעטיציע פאַר דאָס רעכט פון פרייער איינוואַנדערונג קיין א״י, און איהר צוועק האַלט איך פאַר פולקאָם ריכטיג. אין אַנ־איבערגערעכטער וועלט איז אַזא „רעכט״ נישט מעהר ווי פשוט'ער יושר. און פאַר דעם פאַלגטען יודען איז דאָס דאָזיגע רעכט די איינציגע האָפנונג. די „איפּנאַהמס־פעהיגקייט״ פון לאַנד וועט זיך דאַן אַליין רעגולירען לויט די אייגענע געזעצען פון דער נאַטור און נישט לויט דער השערה און דעם אַור־טייל פון מענשען, וועלכע האָבען נישט קיין פריינד־שאַפט־געפיהל צו יודען און נישט קיין מיטלייד צו זייער נויט.

דער בריטישער פּאַרלאַמענט איז דער ריכטיגסטער אַדרעס פאַר אַזא פּעטיציע. אויך פון זיין זייט קען איך נישט פערשפּרעכען קיין תיכף'דיגע אַדער זיכערע הילפס־אַקציע, אָבער עס איז נישטאָ, אויף וויפיל איך ווייס, קיין אַנדער אינסטיטוציע, וואָס זאָל זיין פעהיגער צו גאַראַנטירען דעם דאָזיגען יושר, אָדער זיין מעהר צוגענגליך פאַר הומאַניטאַרע מאָטיווען. אמת, אויך דער בריטישער פּאַרלאַמענט, ווי אַלע אַנדערע, האָט נישט איינגאַנצען אויסגעמיטען די אנשטעקענדע מגפה פון בעדלין, וועלכע פערפּלייצט די וועלט, אָבער איך האָף, אַז ער וועט דער ערשטער פּטור ווערען פון דער דאָזיגער אינפעקציע, און אַז די וועלט־פּעטיציע, דער וואַקענדיג זיין מיטגעפיהל, וועט איהם העלפען צו דער דאָזיגער רפואה.

דאָס שטילשווייגען פון בריטישע שטאַטסלייט לגבי אַזא שרעקליכען קריזיס פון דער יודישער געשיכטע איז פונקט אַזוי פיינליך פאַר מיר, ווי עס איז אַנ'אומגליק פאַר יודען. עס איז נישט אַרויסגעזאָגט געוואָרען דאָס פעסטע וואָרט, וועלכע וואָלט געקאָנט אָפּשטעלען כאָטש די ערנסטע פאָרמען פון אַכזריות, דער נויטיגער ביישפּיל איז נישט געגעבען געוואָרען. מיר זענען שוין נישט מעהר יענע אָנפיהרער פון דער וועלט פון פרייהייט און מענשליכקייט, ווי מיר וואָלטען געדאַרפט צו זיין. אונזער טראַדיציעס זענען ווי ענטשלאָפען. און איך וויל אַט — די עהרליכע און אָפענהערציגע וועלט־פּעטיציע, כדי זי זאָל אונז געבען די מעגליכקייט אָפּצוואַשען אַזעלכע פלעקען פון אונזער גוטען נאָמען.

קיין בעסערען וועג זעה איך נישט. און עס ברענגט נישט קיין שום נוצען, ווען יודען אַטאַקירען די ענגלישע רעגירונג אַדער דאָס ענגלישע פאָלק. און דעם בין איך איבערצייגט, מיר זענען צו דעם אַזוי צוגעוואוינט, סיי מצד די אירלענדער, סיי מצד אינדיער, סיי מצד עגיפּטער, סיי מצד קאָמוניסטען, אַז אַפילו די אַמעהרסטע אויפמערקזאַמע בעמערקען דאָס שוין מעהר נישט. אַלע פטר'ט מען אָפּ מיט איין וואָרט: „אומפערנינפטיג״, בעת דווקא די יודישע פאָדערונג איז אַזוי פּאַטעטיש פערנינפטיג!

מען רופט אונז דער „פערפידיער אלביאן״. ווייסט איהר פאַרוואָס? איינפאַך צוליב דעם, וואָס נישט אַלע טראַכטען מיר דאָס זעלבע און נישט אַלע רעדען מיר די זעלבע ווערטער. עס איז ביי אונז נישטאָ קיין דיקטאַטאָר, מיר האָבען נאָר דאָס רעכט אויסצודריקען פערשידענע, אַפילו ענטגעגענגעזעצטע מיינונגען און אַט די סתירות, פאַר זייטיגע מענשען, זעהען אויס ווי תביעות, די פרייהייט פון געדאַנק ברענגט צו געגענזאַצען פון געדאַנק. איהר מוזט עס אָבער איבערלאָזען פאַר ענגלענדער צו בעקעמפען ענגלישע אַנטיסעמיטען — אַפילו ווען זייערע וואולגאַרע פּראָוואָקאַטיילען שטערען דער יודישער גאולה אין א״י. פיהרט אָדורך אייער פּעטיציע מיט ווירדע, פערהאַלט זיך ווי סטאַאיקער, און בעט דעם אלוקי אברהם, דעם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב, ער זאָל נאָר מזכה זיין אַ פרייע ענגלאַנד צו פערריכטען די עוולה און צו ראַטעווען „עמך ישראל״

איהר מעגט זיין זיכער, אַז ווען עס וועט קומען די ריכטיגע צייט דערצו, און אויב איך וועל נאָך דעמאָלט זיין אַ מיטגליד פון פּאַרלאַמענט, וועט די פּעטיציע דערגרייכען צו איהר אַדרעס״.

טעאַטער „פילהאַרמאָניע״

מאָרגען, פרייטאָג, דעם 11 יאַנואַר

גאַסטשפּילען פון דראַמאַטישען אַנסאַמבל

אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון

אברהם מאַרעווסקי

ס'וועט אויפגעפיהרט ווערען די פּרעמיערע סאָוויעטישע פּיעסע אין 4 אַקטען

דאס לעבען רופט!

—— פון ביל-בעלאָצערקאָווסקי ——

יודיש און רעזשי: א. מאַרעווסקי

ס'בעטייליגען זיך:

אברהם מאַרעווסקי

רחל האלצער

דוד ליכט

יעקב קורלענדער

און אַנדערע

אנהויב 9 אָוונט

בילעטען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

יערען טאָג — נייע גליק־שמייכלען.

מיט די 100,000 זל., וואָס זענען געפאַלען אין 2־טען טאָג פון דער ציהונג אויפ'ן נ. 138,458 וועלען זיך מיידען פיר באַהו-בעאַמטע פון סמאָגיסלאַוואָס. איבערהויפּט האָבען די באַהו-אַרבייטער גליק ביי די לאָטעריע־שפּיל, וואָס פערגעסט אָבער אויך נישט און אַנדערע בעריפען, שענקענדיג אַ ספּעציעלע סימפּאַטיע אויך מיליטער-לייט.

דער 3־טער טאָג פון דער ציהונג האָט געבראַכט א סך נייע געווינסטען מיט 50.000 בראָש. מיט דער דאָזיגער סומע, וועלען זיך טיילען 2 הוין-דינערינס. וואָס האָבען געקויפט בשותפות א פערטעל לאָס; אַ'אַרבייטער, אַ'אייגענטימער פון א בעזיעלבער און א בעאַמטער, וואָס יעדער איינער פון זיי האָט געהאַט צו פערמעלען פון דעם לאָס.
66

פּריוואַט-קליניק

פון האַלז-, נאָז- און אויערען-קראַנקהייטען
68

Piotrkowska 55

Telefon 174-74

Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH.

Dr.

J. Neuman

כירורג

(וועלכער אָרדינירט אין שפּיטאַל אויף דרעוונאָווסקאַ)
60

נעמט אָן אין דערהיים פון 5—8 אָוונד.

זאַכאָדניאַ 57, טעל. 128-95

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

6. שערפּיען 37 (בענעדיקטאַ)

נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

Dr. mep.

Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 1^{30}—2^{30} מיטאָג און פון 5—9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג.

עלעקטראָנאַליזע.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

פאַר גאַרד,

ביזשוטעריע

און לאָמבאַרד- קווימעס

צאָהלט די העכסטע פרייזען

איזידאָר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

ד״ר מעד.

ד. ראָזענצווייג

וואָלינער יעצט אויף

72 פּילסודסקיעגאָ 72

(ווסכאָדניאַ) פראָנט 2־טען שטאָק

טעלעפאָן 128-74.
81

דעם טיפסטען ביילייד דריק איך אויס דעם ה' ווייסמאַן, צוליב'ן טויט פון זיין זוהן

יוסף נ״ע.

זייט פון גאָט געטרייסט!

ציימונגס פערשפרייטער

יצחק נוסענבוים.

די ן-טע און בילינסטע הווועלע פון

רעשטען

אויף פּאַלטענס און אַנציגער

פון די בעסטע ביליצער און טאַמאַשאָווער סחורות, די מאָדערנסטע מוסטערן, אין א גרויסען אויסוואַהל. בעקומט מען נאָר ביי

R. Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5

טעל. 156-09

געדענקט. פראָנט 2 שטאָק.

געדענקט, פראָנט 2 שטאָק.

אויערען, נאָז און האַלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צווע-אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 11—1 און פון 5—8 אָוונט.

AMBULATORJUM ZŁAMAŃ

(צובראָכענע קנאָכען)

מיט רענטגען-דורכלייכטונג אויפ'ן אָרט

לעטשניצע-פרייזען

Dr. J. Lubicz

Południowa 9, tel. 183-17.

לעכער

ווערען אויסגענייט

ביי ג. נאַרדמאַן

שרודמיעסקאַ 8.

פיזיקאַליש = טעראַפּישער גאַבינעט

ביי „לינת הצדק״

איז טעטיג טעגליך פון 11—1 פאַרמיטאָג און פון 4—6 נאָכמ. און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאָקטאָר-ספּעצ.

ערמעסיגטע פרייזען. דיאַטערמיע 2 זל, עלעקטרישע בעדער 1.50 זל. סאָלוקס 1.50, קוואַרץ-לאָמפּען 75 גר. פאַר אונבעמיטעלטע הנחה-פרייזען

די נאַכט-פּאָגאָטאָוויע ביי „לינת הצדק״ פיהרט איבער קראַנקע אין שפּיטאָל און אויסער דער שטאָט.

מזל-טוב!

ועד ישיבת „בית אברהם״ ע״ש כ״ק מרן הגה״ק אדומו״ר זצ״ל מסאכאטשאוו, מבורך בזה בברכת מזל = טוב חברנו הנכבר מר **אליעזר** נ״י **נאַדעל** לנשואי בנו החתן כמר **יהודה צבי** נ״י עם ב״ג הכלה מרת **דינה** תחי' בת המנוח החסיד ר' **משה** ז״ל **גוטגאָלד** חתן הרה״ג מו״ה צבי הירש כהן זצלה״ה אבדק״ק זגיערז, אשר תוחנ היום בעיר לאדז, יתן השי״ת שיהי' להם לקשר של קיימא ולמולא טבא בעושר ואושר ויראה מהם דור ישרים ומבורך, גם אנו מברכים את כבוד אביו חברנו החסיד מר **שאול** נ״י **נאַדעל** בברכת מזל טוב ויזכה לשמות אי״ה על שמחת שאר נכדיו שיחי'
6702

מודעה והזהרה! דערמיט געפין איך פאַר מיין חוב מודיע צו זיין דאָס די קשר התנאים שבין בת הר' הערש וואָלף אָרדיגאַנס (מקווה-אינהאַבער) וואָלבאַרסקאַ 23 ובין הבחיר מר בונם בענקעל מפה איז נאָך אין פולען קראַפט, ווייל דעם פּסק ב״ד פון ה' בראשית כ״ה תשרי תרצ״ה האָבען זיי נישט מקיים געווען. און ס'איז שוין נאָכן זמן ב״ד דעריבער זענען די פטורים וואָס דער ה' הערש וואָלף אָרדינאַנס בעזיצט פאַר זיין טאָכטער אָהן די ידיעה פון צד החתן בטל ומבוטל און זיי האָבען קיין שום ווערט נישט און קיינער טאָר מיט איהם קיין שידוך נישט טון ביז עס וועט זיין א פרישע ד״ת כרת ה״ק.

על־רמ״י באצה״ח ה' שמות כ״א טבת תרצ״ה לפ״ק לאָדז
יעקב יצחק מנחם ווינטרויב דומ״ץ ברחוב נאָוואָמיעסקאַ 22.

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונד.

לאָדז.
10 יאַנואַר 1935

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז.
10 יאַנואַר 1935

דער „טיל" דאַרף „אויך" לעבן

די מתנה פון דער ענגלישער רעגירונג

אינמיטן דער גרויסער פּראָספּעריטי אין ארץ-ישראל האָבן מיר איצט אַ ספּעציעלע האָסע.

קודם כל קומט איצט פאַר דער פּערטייל פון די סערטיפיקאַטען, וועלכער וועט אויפשטורימען ווידער אַ פרישע כוואַליע פון עליה. און די בעמיטעלטע וועלן געהויבן ווערן, און די האָפּענונגען וועלן פאַרשטאַרקט ווערן, און אַלע בעגערס וועלן מוזן פאַרמאַכן די מיילער.

אָבער נאָך אַ גרעסערן בעדייט האָט די ידיעה וועגן דעם ריזיגן שטח באָדען פון חולה, וואָס איז אַריבער צו יודען, זיבעציג טויזענד דונאַם, ביים סירישן גרענעץ, האָט די רעגירונג אָוועקגעשענקט דער יודישער אַגענץ. צו קאָלאָניזירן דאָרט יודען. דאָס איז ראשית אַ מתנה פון אַ מיליאָן פונט, שנית ביי דער לעצטער שווערינקייט, צו בעקומען באָדען אַפילו פאַר געלד, איז דער געווינס פון באָדען גופא אומגעהייער גרויס, דריטענס וועט דורכדעם מסתם פאַלען די ספּעקולאַציע — מסתם וועלן יודען דערביי פאַרלירן געלד, אָבער פאַרן ישוב איז עס אַ גליק. און דער עיקר עפענט זיך אַ פּערספּעקטיוו פאַר נייע זיבען טויזענד פאַמיליעס, אַריינציקומען אין לאַנד, ספּעציעל אויף אָט דעם באָדען, און די דאָזיגע זיבען טויזענד וועלן אויפן נאַטירליכען וועג, נאָכציהען נאָך זיך ווער ווייס וועלכע גרויסע מאַסען!

נישט קיין חידוש. וואָס די דאָזיגע נייעס רופט אַרויס אַ ציטער פון פרייד אין די הערצער פון אַלע ציון-פריינד.

גלייכצייטיג איז עס אַ ריזיגער נצחון פאַרן איצטיגן עקזעקוטיוו פון דער יודישער אַגענץ, וועלכער האָט די מתנה אויסגעפּועלט, ווי בעקאַנט, איז איינע פון די טענות פון די רעוויזיאָניסטען געווען, אַז פאַרן צוועק פון קאָלאָניזאַציע דאַרפן יודען נישט קויפן קיין ערד, נאָר בעקומען עס בחינם פון דער רעגירונג. די דאָזיגע עלעמענטאַרע און פון זיך אַליין פאַרשטענדליכע פאָדערונג פלעגט בסדר אונטערהייצן די פּראָטעסטשטימונג בעגען דער ענגלישער רעגירונג און די אונצופרידענהייט מיט דער שוואַכקייט און נאָכגיביגקייט פון דער יודישער אַגענץ. איצט האָט דער עקזעקוטיוו זיך רעהאַביליטירט און האָט נישט מעהר מורא פאַר די שאַרפע אַטאַקעס.

און נאָך אַ וויכטיגע מעלה

מ'הערט נישט אויף לעצטענס צו קלאָגען אויף דער פאַרשווינדונג פונם ציוניסטישן אידעאַל, וואָס איז לכתחילה בעשטאַנען אין שאַפן אַ יודישען פּויערים-קלאַס, אַ געזונדטען יודישען צבור מיט אַן עקאָנאָמיק. וועלכע זאָל מיט איהרע וואָרצלען שטעקן אין לאַנדווירטשאַפט און איהרע צווייגען זאָלען זיך פאַרשפּרייטען איבער דער שטאָדט. איצט ווערען די וואָרצלען אַלץ מעהר אויסגעדאַרט, די צווייגען ווערען פאַרגרעסערט, און לויטן משל פון פרק קען אַזאַ בוים קיין קיום נישט האָבען...

אויף דער פּראָלעטאַרישער געדאַנק איז נפגם געוואָרען. אמת, טויזענדער יודען פּראָלעטאַריזירען זיך דאָרט, אָבער דורכן דאָזיגען פּראָצעס ווערט צוריבען די מידה פון פּיאָנערטום, אַנשטאָט דער קדושה פון אויפבויען אַ נאַציאָנאַלע היים ווערט ענטוויקעלט אַ קלאַסען-קאַמף מיט שטרייקען און שטרייק-ברעכעריי און פּיקעטען, מיט אַלע אונאַנגענעהמע בעגלייט-דערשיינונגען.

דער נייער אַקט וועט אין אַ געוויסער מאָס פאַרריכטען די קאַליע-געוואָרענע גלייכגעוויכט צווישען דאָרף און שטאָט, וואַרפען פרישע כוחות און ווערטען אויפ'ן שאָל פון קאָלאָניזאַציע און אַגראַריזאַציע און געזונטער מאַכען די אַטמאָספערע אין דער נייער זיך בויענדיגער היים.

פונדעסטוועגען איז גראָד אינמיטען דער גרויסער שמחה כדאי צו דערמאָנען, אַז די פּיהרערס פון א"י פאַרמאָגען אַליין כלל נישט אַזויפיל אָפּטימיזם, וויפיל זיי ווילען אַריינבלאָזען אין די מאַסען...

אָט איז נחום סאָקאָלאָוו, דער שטענדיגער ווייס-זעהער, שטאַרק ענטוישט אין דער שטעלונג פון דער בריטישער רעגירונג לגבי דער עליה. און מיר זעהען, אַז צוזאַמען מיט'ן אָפיציעלען קאָמוניקאַט פון דער רעגירונג בנוגע דעם געשאַנק פון חולה איז פאַרהאַן דאָרט אַ ידיעה אויך מכוח דעם לעגיסלאַטיווען ראַט, וועלכע איז אָהן שום ספק אַ קאָנצעסיע די אַראַבער, ווי די רעגירונג וואָלט בעזאָגט: שרעקט זיך נישט, אַראַבער, פאַר חולה; מיר וועלען אייך געבען אַ פּאַרלאַמענט, וועלכער וועט טאַמעווען די צו גרויסע אַפּעטיטען פון יודען...

און אונזערע אַפּעטיטען זענען דאָך באמת גרויסע, זיי קומען מיט'ן עסען. אויב א"י איז שוין יאָ דער איינציגער מקום-מקלט, ווילען מיר דאָרט עפענען טויערן פאַר אומגעהייערע צאָהלען יודישע געהורפטע און פאַרוואָגעלטע. דערזעלביגער סאָקאָלאָוו מיינט, אַז א"י קען ווערען אַ צווייטע בעלגיען מיט אַ בעפעלקערונג פון מיליאָנען (אגב, אויך דערמיט גלייכט ער זיך שוין אויס מיט'ן עקסטרעמען פאַנטאַזיאָר זשאַבאָטינסקי...), און טאַקי ענטגעגען אָט דער שטרעבונג אונזערער זאָגט עס אָן די רעגירונג דעם לעגיסלאַטיווען ראַט. כאָטש ס'זענען נאָך פאַראַן אויך אַנדערע שטערונגען אויפ'ן דאָזיגען וועג, ווי די אינוואַזיע פון בעדואינער קיין ארץ-ישראל, ווי אויך די אויפהויבונג פונ'ם קולטורעלען ניוואָ ביי די היימישע אַראַבער.

דאָס אַלץ בעווייזט אונז בלויז, אַז ס'איז נישט קלוג אַרויסצוּוואַרפען אונזער גאַנצע נאַציאָנאַלע האָפענונג אויף ארץ-ישראל און גלויבען, אַז זי וועט פאַרענטפערן אַלע אונזערע קשיות ביי אַלע אונזערע שווערסטע קאַמפען אויפ'ן א"י-פראָנט מוזען מיר שטענדיג געדענקען אויך דעם „טיל", וועלכער דאַרף „אויך" לעבען און פּראָספּערירען.

אויף יענעם פראָנט אָבער שטייען מיר פאַר גרויסע פריידיגע אַרבייטען, פאַר אַ זעלטענעם אויפשוואונג, וועלכער וועט אויף אַ לאַנגער צייט קענען שפּייזען די ענערגיע און איניציאַטיוו פון דער יודישער אַגענץ ביים אויפבויען די נאַציאָנאַלע היים אין ארץ-ישראל.

פ. ס.

היטלער מאַכט מאַניפעסטאַציעס

אָבער ער וועט קיינעם נישט אָפּנאַרן

אין בערלין איז די טעג פאָרגעקומען אַ פייערליכע מאַניפעסטאַציע אין דער קראָל-אָפּערע. אין דער מאַניפעסטאַציע האָט אָנטיילגענומען היטלער גופא מיט אַלע נאָהענטסטע און גרעסטע. די מאַניפעסטאַציע, ווי ס'האָבען געמאָלדען די היטלעריי אַפיציעל, האָט געדאַרפט בעווייזען, וואָסער איינהייטליכקייט און ליבהאַרציגע געטריישאַפט ס'הערשט אין די היטלערישע רייהען. אין דער ווירקליכקייט איז דאָס געווען אַ פאַרשלייערטער מאַנעווער, וואָס דאַרף פאַרהוילען פאַר דעם איינגענעם פאָלק און פאַר דער וועלט די טיפע חלוקי-דעות, וואָס הערשען אין דער „טויזענדיעהריגער פאַרטיי".

אָט די דעמאָנסטראַציע וועט אָבער קיינעם נישט אָפּנאַרען, שרייבט וולאַדימיר ד'אָמעסאָן אין „פיגאַראָ". ער ווייזט אָן, אַז קיין שום זייטיגער אַפילו ווייט אַרום דער אָפּערן-געביידע האָט נישט בעטראַכט זיין אָנוועזענד, און דאָס האָט אונטערגעשטראָכען דעם געקינצעלטען כאַראַקטער פון דער מאַניפעסטאַציע.

געהרינג און רודאָלף העס האָבען ערקלערט, אַז די פיהרער פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער בעוועגונג, די גענעראַלען פון רייכסווער און די מיניסטאָרען פון דריטען רייך זענען פעסט געטריי דעם פיהרער און אַז אַלע קלאַנגען, וואָס ווערען פאַרשפּרייט אין אויסלאַנד מכוח'ן מצב אין רייך, זענען אַ בייזווילליגער ליגען. געגענטפערט האָט זיי דער פיהרער גופא, בעהויפּטענדיג, אַז די געוויסענלאָזע בענגער פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער אָרדנונג בעמיהען זיך אומזיסט צו שרעקען די סאַאַר-בעפעלקערונג מיט קלאַנגען וועגען אינערליכען בונט אין דייטשלאַנד, אָבער דער „רעזולטאַט פון פּלעביסציט וועט זיין אַ ווירדיגער ענטפער אויפן דאָזיגען ליגען".

אַ ליגען? אָבער אויב אַזוי איז אַ שאָד, וואָס די אימפּראָוויזירטע צערעמאָניע האָט נישט אָפּגעלייקענט, נאָר פאַרקעהרט, זי האָט בעשטעטיגט דעם דאָזיגען ליגען. ווייל אויב עס איז נישט ריכטיג, אַז אין דייטשלאַנד הויבען זיך אָן אינערליכע קריגערייען, אַז נישט לאַנג צוריק זענען איבער'ן גאַנצען לאַנד פאָרגעקומען מאַסען-אַרעסטען און אַז די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע פאַרטיי איז געוואָרען אַן אַרענע פון אינטריגעס — אויב דאָס אַלעס איז נישט ריכטיג, טאָ פאַרוואָס האָט דער פיהרער פאַר נויטיג מיט אַזאַ איילעניש דאָס אַלעס אָפּצולייקענען? פאַרוואָס האָט ער עס פּלוצים דערפיהלט אַ בעדערפעניש, אַז זיינע מיטהעלפער זאָלען איהם נאָכאַמאָל שווערען געטרייעשאַפט? ניין, דער דאָזיגער מאַנעוור וועט קיינעם נישט אָפּנאַרען, ער בעשטעטיגט נאָר, אַז די קלאַנגען וועגען אומרוהען אין דריטען רייך זענען ריכטיג. דער מאַנעוור האָט דריי צילען:

ערשטענס, הויבען דעם פּרעסטיזש פון היטלער'ן אין לאַנד, אײַנרעדענדיג דעם פאָלק די איבערצייגונג, אַז דער פיהרער איז אויך ווייטער דער בעלעבאָס פון דער לאַגע און אַז אַלע זיינע פריהערדיגע מיטאַרבייטער זענען איהם געטריי.

צווייטענס, ווייל ער ווירקען אויפ'ן אויסגאַנג פון סאַאַר-פּלעביסציט, געבענדיג אָנצוגעהערען די וואַהל-בערעכטיגטע, אַז פאַר די גענגער פון רייך זענען צוגעגרייט רעפּרעסיעס און אַז די היטלעריסטישע מאַכט האָט נישט ברעה קיינעם אָפּצוטרעטען דאָס אָרט.

דריטענס, ווייל היטלער דערמאָנען רוים און פּאַריז (בעזונדערס רוים), אַז ס'עקזיסטירט דאָס דריטע רייך אין דעם מאָמענט, ווען לאַוואַל פאָהרט קיין איטאַליען, כדי צו פאַרפעסטיגען די לאַגע אין אייראָפּאַ און מ'וואַכט מיטלען, ווי אַזוי אָפּצוהיטען די אונאָפּהענגיגקייט פון עסטרייך.

אין דער בערלינער מאַניפעסטאַציע זעהט די צייטונג נאָך אַ בעווייז פון אינערליכען קריזיס, וועלכען דייטשלאַנד לעבט איבער. דער דאָזיגער קריזיס וועט זיך לאַנג, לאַנג פאַרציהען. שווער איז פאָראויסצוזעהען אַלע זיינע עטאַפּען, ווייל ער ענטוויקעלט זיך זיגזאַגאַרטיג. אַזוי וועט עס דויערען ביז עס וועט נישט דערגרייכט ווערען דער מצב פון אַ געוויסען גלייכגעוויכט.

אַלץ שווימט אַרום אין נעפּעל

מיליוקאָוו וועגן דער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע

דער בעקאַנטער רוסישער געלעהרטער און פּאָליטיקער, געוו. רוסישער אויסערן-מיניסטער אין דער צייט פון קערענסקי'ן פּראָפ. פּאַוועל מיליוקאָוו האָט געהאַלטען אין פּאַריז אַ אינטערעסאַנטען פאָרטראַג וועגן דער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע און די אויסזיכטען אויף דער צוקונפט ביים אָנהויב פון נייעם יאָהר.

מיליוקאָוו ווייזט קודם כל אָן, אַז אין אָנהויב פון פאָריגען יאָהר האָט זיך געדאַכט, אַז אַ מיליטערישער קאָנפליקט, אין וועלכען עס וועט פאַרוויקעלט ווערען רוסלאַנד, — איצט דער סאָוויעטען-פאַרבאַנד, — איז אומפאַרמיידליך, פאַר דער רוסישער עמיגראַציע איז דאַן שאַרף געשטאַנען די פראַגע, ווי אַזוי דאַרף זי זיך פאַרהאַלטען אין פאַל פון אַ קריג מיט די סאָוויעטען: אַרויסטרעטען אַקטיוו געגען די סאָוויעטען, שטעלען זיך אויף דער זייט פון רוסלאַנד, אַלץ איינס ווער ס'שטייט דאָרט ביי דער מאַכט, אָדער פאַרהאַלטען זיך פּאַסיוו.

איצט קאָנסטאַטירט מיליוקאָוו, איז די שאַרפקייט פון דער לאַגע אָפּגעפאַלען, די מעגליכקייט פון אַ באַלדיגען צוזאַמענשטויס אויפ'ן ווייטען מזרח איז אָפּגעפאַלען, דער קאָנפליקט האָט אָנגענומען אַ לאַנגזאַמען כאַראַקטער. אָבער דער סכסוך האָט נישט אויפגעהערט, יאַפּאַן האַלט זיך אין איין צוגרייטען צום אָנפאַל, ווי דאָס איז צו זעהן אַ שטייגער דערפון, וואָס אין ראַיאָן פון טייך סקוטאַרי ווערט די כינעזישע בעפעלקערונג עוואַקואירט און ס'ווערען געבויט נייע באַהן-ליניעס. גלייכצייטיג פאַרפעסטיגט זיך אויך ס. ס. ס. ר. אויפ'ן ווייטען מזרח: די סאָוויעטען האָבען די צייט געפיהרט אַ פּאָליטיק פון צופאַסען זיך צו דער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע און אין דער הינזיכט זענען דערגרייכט געוואָרען גרויסע רעזולטאַטע.

מיליוקאָוו ווייזט אויך אָן אויף אַן אַנדער מניעה, וואָס שטערט אָנצופאַלען אויף סאָוויעטען-רוסלאַנד: די אינערליכע שוועריגקייטען אין דייטשלאַנד און אין יאַפּאַן (וואו די קריגס-פּאַרטיי מוז זיך רעכענען מיט דער שווערער פינאַנציעלער לאַגע). ענדליך איז פאַרהאַן נאָך אַ מניעה: עס איז ענטשטאַנען דער פאַקט פון די באַלטישע מלוכות און דער בונד פון די באַלקאַנישע לענדער, דאַן — די פאַראייניגטע שטאַטען פון אַמעריקאַ האָבען אָנערקענט די סאָוויעטען און צווישען מאָסקווע און פראַנקרייך איז די דערנעהנטערונג געגאַנגען אַלץ ווייטער.

אין משך פון פאַרגאַנגענעם יאָהר איז פאָרגעקומען אַ וויכטיגע איבערגרופּירונג אין אינטערנאַציאָנאַלען לעבען און דאָס האָט געווירקט אויף שטאַרקען און הויבען דעם פּרעסטיזש אין פעלקערבונד, דייטשלאַנדס אַרויסטריט פון דער ליגע איז געווען פאַר איהר זעהר אַ שווערער קלאַפּ.

מוסאָליני האָט פאַרגעלעגט אײַנגאַנגען די ליגע איבערצובויען. אָבער איצט קען וועגען קיין רעפאָרם נישט זיין קיין רייד. די ליגע איז געשטעלט געוואָרען פאַר צוויי זעהר שווערע און פאַראַנטוואָרטליכע אויפגאַבען און זי האָט די אויפגאַבען געלייזט אויף אַ בעפרידיגענדען אופן: דאָס זענען געווען — די סאַאַר-פראַגע און די אָנקלאַגע פון יוגאָסלאַוויען אויף אונגאַרן אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ערמאָרדונג פון יוגאָסלאַווישען קעניג אַלעקסאַנדער. אַנשטאָט דעם פריהערדיגען סקעפּטיציזם איז געקומען אַזאַ לאַגע, אַז דייטשלאַנד גופא זאָנדירט דעם באָדען מכוח צוריק אַריינטרעטען אין דער פעלקער-ליגע. דער אַריינטריט פון די סאָוויעטען אין פעלקערבונד האָט אַפעסטיגט זייער מצב אויפ'ן פאַל פון אַ קאָנפליקט סיי אין מערב, סיי אויפ'ן ווייטען מזרח.

דאָס אַלץ רוקט אָפּ די סכנה פון אַ באַלדיגער מלחמה. אָבער דערצו פיהרט אויך די אומקלאָרהייט פון דער לאַגע אין אַ רייה אַנדערע פראַגען, ווי מאָדנע דאָס זאָל זיך נישט אויסווייזען. אַלץ געפינט זיך אין בעוועגונג, אַלע מלוכות זוכען נייע קאָמבינאַציעס. אָבער צו דעם אַלעמען דאַרף מען האָבען צייט. בענעש אַ שטייגער האַלט, אַז די מלחמה וועט קומען אין אַ יאָהר — אַנדערטהאַלבען אַרום. פאַר דער צייט איז אייראָפּע גענוגענד אויסגערוהט פון קריג, ווייל קיינער ווייס נישט ווי אַזוי סוועלען זיך פינאַנדערטיילען די כוחות.

ווי אַזוי די קרעפטען וועלען זיך איינטיילען איז דערווייל שווער צו זאָגען, ווייל ס'זענען פאַראַן אַ רייה נעפּלהאַפטיגע פאַקטען. איינער פון זיי איז, לויט דער מיינונג פון מיליוקאָוו'ן, פּוילען און איהר פּאָליטיק. פּוילען האָט נאָך נישט קיין קלאָרע שטעלונג אין דער בעציהונג צום מזרח-פּאַקט. נאָך דער ערמאָרדונג פון קעניג אַלעקסאַנדער האָט זיך אויסגעדאַכט, אַז אויך יוגאָסלאַוויען וועט ווערען אַזאַ נעפּלהאַפטיגער פּונקט. דאָרט האָט מען אויך געדאַרפט מורא האָבען פאַר אַ דערנענטערונג מיט דייטשלאַנד. צום גליק, זאָגט מיליוקאָוו, האָט די יוגאָסלאַווישע רעגירונג פון יעווטיטש'ן בעוויזען, אַז זי האָט בדעה צו בלייבען אויף דער ליניע פון ערמאָרדעטען קעניג (דער נענטערונג צו פראַנקרייך).

נאָך אַ נעפּלהאַפטיגער פּונקט איז ביז צו די לעצטע טעג געווען די פּאָליטיק פון איטאַליען. אָבער די געשעהענישען אין דייטשלאַנד פון 30-טען יוני אָן (די מאַסנהאַפטיגע אויסמאָרדונג פון די אָנגעזעהענסטע פּאַרטיי-חברים דורך היטלער'ן) האָט ענדגילטיג אָפּגעריסען איטאַליען פון היטלעריזם, ס'האָט זיך געפינען אַ מעגליכקייט פאַר אַ דערנעהנטערונג מיט פראַנקרייך און מיט אַנדערע אָנהענגער פון שלום. לאַוואַלס רייזע קיין איטאַליען וועט ערלעדיגען די שטרייטפראַגען פון איטאַליען און יוגאָסלאַוויען.

אַלס פערטער נעפּלפּונקט אין דער אייראָפּעאישער לאַגע רופט אָן מיליוקאָוו די פּאָליטיק פון דייטשלאַנד. איהר אומקלאָרע בעציהונג צו פראַנקרייך און ענגלאַנד.

אַלץ געפינט זיך אין אַ צעשוואומענעם צושטאַנד, זאָגט מיליוקאָוו, אָבער גלייכצייטיג ווערט שטאַרקער דער פּרעסטיזש פון פעלקערבונד. אָבער וואָס ס'ערוואַרט אונז אין אַ 11 אָדער 20 חדשים אַרום איז איצט שווער פעסטצושטעלען.

פינלאנד שטעלט אפ דעם אנטיסעמיטיזם
אלגעמיינע לאגע פון די יודען אין פינלאנד

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

הגם דער עקאנאמישער מצב פון פינלאנד האט זיך בכלל לעצטענס זעהר פערבעסערט, האט זיך אבער דאס ווייניג אפגערופען אויף דער עקאנאמישער לאגע פון די היגע יודען. פינלאנד געהערט הייגט צו די ווייניגע לענדער אין דער וועלט, וואס האבען א גרויסען איבערשוס פון עקספארט געגען אימפארט; אין לאנד האט זיך די ארבייטסלאזיגקייט געמינדערט ביז א מינימום, מען קאן זאגען, אז דא הערשט כמעט נישט קיין ארבייטסלאזיגקייט. דער מלוכה־בודזשעט האט א היבשען עודף, און פונדעסטוועגען האט זיך דער יודישער עקאנאמישער מצב נאר זעהר ווייניג פערבעסערט. די סיבה דערפון איז, וואס די יודען דא זענען נישט בעטייליגט אין דער אינדוסטריע און אין עקספארט. כמעט אלע יודען לעבען דא פון טעקסטיל און קליידער־געשעפטען. מיט יאהרען צוריק איז די קליידער בראנזשע געלעגען נאר אין יודישע הענט, זינט א צייט איז אויך דער טעקסטיל און קליידער־מסחר איבערגעגאנגען צום גרעסטען טייל אין פינישע הענט. און יודען האבען אויסצושטעהען א גרויסע קאנקורענץ. די יודען קענען זיך דערהאלטען ביי זייערע געשעפטען נאר דורך דעם, וואס זיי פערקויפען פיל ביליגער ווי די פינישע סוחרים, ווייל אז נישט קויפט דער פינלענדער ביליגער אין פינישע געשעפטען.

א גרויסער טייל פון דער יודישער יוגענט אין פינלאנד געפינט פאר זיך נישט קיין בעשעפטיגונג. א געוויסען טייל פון דער יוגענט האט דעריבער אימיגרירט אלס חלוצים קיין ארץ ישראל. דער נאטירליכער צוואוקס האט ביי דער יודישער בעפעלקערונג דא כמעט אויפגעהערט, אן איינוואנדערונג פון אויסלענדישע יודען איז דא אויך נישט מעגליך. ווייל די רעגירונג גיט נישט קיין ארבייטס־בעוויליגונגען פאר אימיגראנטען, אזוי אז דער קליינער יודישער ישוב דא האט נישט קיין אויסזיכטען זיך צו פערגרעסערען אין דער נעקסטער צוקונפט.

זינט דער היטלער — איבערקערעניש, איז דייטשלאנד, האבען זיך פיל דייטשע יודען געווענדעט צום היגען אויבער־ראבינער ד"ר. פעדערבוש, אז זיי ווילען זיך בעזעצען אין פינלאנד. אויב עס איז דא א מעגליכקייט פאר זיי צו געפינען בעשעפטיגונג. לייראער האט זיך ארויסגעוויזען אז די רעגירונג איז אנטשלאסען נישט צו געבען קיין ארבייטס־בעוויליגונגען פאר דייטשע עמיגראנטען. עס מוז דערביי בעטאנט ווערען אז ס'איז נישט געמאכט געווארען קיין אויסנאהמע, אז קריסטען, וואס האבען עמיגרירט פון דייטשלאנד האבען אויך נישט בעקומען קיין ארבייטס־בעוויליגונג, אזוי, אז פינלאנד איז לגמרי פריי פון דייטשע פליכטלינגע.

אין די לעצטע יאהרען איז דא א פערהעלטנישמעסיגע גרעסערע צאהל פון יודישע סטודענטען אויף דער אוניווערזיטעט אין העלסינגפארס. אבער די אויסזיכטען פון פרייע בערופען פאר פינישע יודען זענען זעהר שלעכטע, די פינישע בעפעלקערונג בענוצט זיך זעהר זעלטען מיט א יודישען אדוואקאט אדער דאקטאר און דער קליינער יודישער ישוב איז נישט בכוח אליין אויסצוהאלטען א גרויסע צאהל פון אינטעליגענץ־בערופען, אויך צו ווערען בעאמטע האט די יודישע אינטעליגענץ כמעט גאר קיין האפנונג נישט. ווייל עס איז דא א גרויסער איבערשוס פון פינישע סטודענטען. און זיי קריגען דעם פארצוג ביים אנשטעלען בעאמטע.

נאך דער איבערקעהרעניש אין דייטשלאנד האט זיך געלאזט פיהלען אין פינלאנד א פערשטארקטער אנטיסעמיטיזם. ווייל דער קולטורעלער קאנטאקט צווישען דייטשלאנד און פינלאנד איז תמיד געווען א שטארקער. און דער דייטשער נאציאנאל — סאציאליזם האט יעצט א גרויסע השפעה אויך אויף פינלאנד. די אנטיסעמיטישע אגיטאציע דא איז אונטערגעשטיצט געווארען פון דייטשלאנד. לעצטענס אבער מערקט זיך, אז די סימפאטיעס צום היטלער־דייטשלאנד זענען דא געווארען שטארק אפגעקיהלט. דערצו האט גורם געווען פריהער פאר אלץ דער פאקט, וואס דייטשלאנד מאכט גרויסע שוועריגקייטען דעם פינישען עקספארט און אויך דאס וואס דער נאציאנאל־סאציאליזם האט די לאגע פון דייטשלאנד נאך פערערגערט אין פינלאנד, וואס האט איצט א צייט פון פראספעריטי. שרעקט זיך פאר אזעלכע עקספערימענטען אינ'ם אייגענעם לאנד, א סך האט דערצו בייגעטראגען די מחלוקה אין דער עוואנגעלישער קירכע. וואס די נאציאנאל־סאציאליסטען האבען אריינגעבראכט. און די היגע בעפעלקערונג וואס איז אויך פראטעסטאנטיש פיינט שטארק די געוואלד־מעשים פון די ,,דייטשע קריסטען" קעגען דעם פראטעסטאנטיזם אלס א היידנישען קאמף געגען די יסודות פונ'ם קריסטענטום.

די אפשוואכונג פון דעם שפיטאליכען אנטיסעמיטיזם דא אין דער לעצטער צייט האט נאך אן אנדער אורזאך, עס גייט אין דער פערביטערטער קאמף צווישען די פינען און שוועדען, וואס וואוינען אין פינלאנד, די שוועדען זענען בלויז צעהן פראצענט פון דער בעפעלקערונג, אמאל זענען זיי געווען די הערשענדיגע קלאס אין פינלאנד און די אינטעליגענץ־שפראך איז געווארען שוועדיש. זינט פופציג יאהר האט אנגעהויבען די פינישע נאציאנאל־בעוועגונג ארויסצושטויסען די שוועדען פון זייער פאזיציע. און איצט גייט אן א קאמף צו מאכען די פינישע שפראך פאר די איינציגע אפיציעלע שפראך פון לאנד. אין דער הויפטשטאט־אוניווערזיטעט וואו איז אמאל געווען שוועדיש זענען נאך פערבליבען א גרעסערע צאהל קאטעדרעס מיט דער שוועדישער שפראך. איצט איז איינגעבראכט געווארען א פארשלאג אין פארלאמענט אויף די קאטעדרעס צו פערוואנדלען אין פינישע. די שוועדען אלס קליינע מינאריטעט קעמפען זעהר שטארק געגען דער בעגרענצונג פון זייערע רעכט. אין דאס מערקווירדיגסטע דערפון איז, אז די שוועדען זענען אין אלגעמיין מעהר אנטיסעמיטיש ווי די פינען, הגם זיי פיהלען אליין איצט דעם טעם פון א מינאריטעט. דער קאמף צווישען פינען און שוועדען האט אנגענומען אזעלכע שארפע פארמען, אז מען פערגעסט דערביי די יודען. וואס שפילען דאך אין דער שפראכען־פראגע קיין שום ראל נישט.

די איצטיגע פינישע רעגירונג, וואס בעשטייט פון דער פינישער פארטשריטס־פארטיי, פינישע אגרארייער, און פון דער שוועדישער פאלקס־פארטיי, איז לאיאל בנוגע יודען, ווייל די אנטיסעמיטישע פארטייען זענען אין דער רעגירונג נישט פערטראטען. די גרעסטע פארטיי אין פארלאמענט זענען די סאציאליסטען, וואס האבען לערך פופציג פראצענט פון די מאנדאטען, אבער אויך זיי זענען נישט פערטראטען אין דער רעגירונג.

דער קליינער איינפלוס אין דער רעגירונג וואס די אנטיסעמיטען האבען, האט נאך מעהר פערשטארקט זייער העצע געגען יודען, עס זענען דא איינציגע צייטונגען וואס זענען אנגעצען אויסגעפילט נאר מיט שקרים און בלבולים געגען יודען. דעריבער פערייבען זיי זיך מיט די פראטאקאלען פון די ,,זקני ציון", די דאזיגע פראטאקאלען ווערען אויף פיניש און שוועדיש פערשפרייט זעהר פיל, אויבער־ראבינער דר. פעדערבוש פון העלסינגפארס האט דעריבער ארויסגעגעבען א בוך אין פיניש און שוועדיש געגען די שקרים פון די פראטאקאלען פון די ,,זקני ציון" און געגען די פערלוימדערישע אנטיסעמיטישע מעטאדען. דאס בוך האט פיל געווירקט, אז די עפענטליכע מיינונג דא זאל אויפגעקלערט ווערען און עס זאלען צוריקגעשלאגען ווערען די אנטיסעמיטישע בעשולדיגונגען געגען יודען, אין וועלכע ,,ליבעראלע" קרייזען האבען זעהר אפט געגלויבט, איבער דעם וואס די צאהל יודען אין פינלאנד איז א קליינע און זיי וואוינען נאר אין די 3 שטעט העלסינגפארס, וויבארג און אבא. דאס בעדייטעט דערצו, אז דער גרעסטער טייל פונ'ם פינישען פאלק קען בכלל נישט קיין יודען און איז קיינמאל מיט יודען נישט געקומען אין קאנטאקט, און ידיעות איבער יודען בעקומט ער געוועהנליך נאר פון אנטיסעמיטישע קוואלען, ווייל נאר זיי בעשעפטיגען זיך מיט דער יודישער פראגע.

א. צפוני.

וואס הערט זיך אויף לאדזער פראווינץ?

(פון אונזערע קארעספאנדענטען)

זדונסקע-וואלע.

אנטי-יודישער באיקאט ערב יום-טוב

פאר די לעצטע קריסטליכע ימים-טובים האבען א באנדע היגע ענדעקישע שקצים זיך צוזאמענגעשטעלט פאר די יודישע געוועלבער טיילען באיקאט-אויפרופען. זייער חוצפה האט שפעטער דערגרייכט אזוי ווייט, אז זיי האבען נישט בלויז נישט געלאזט איבערטרעטען א קריסטליכען קונה די שוועל פון א יודישער קראם נאר זיי האבען זיך אפילו ערלויבט בגוואלד ארויסצושלעפען די יעניגע קונים וועלכע זענען נישט געקוקט אויף אלעם דאך דארטען אריין.

די יודישע קרעמער האבען געפרובט שטעלען א ווידערשטאנד, ס'זענען אויסגעבראכען אוואנטורעס. די אנגעקומענע פאליציי האט צוזאמענגעשטעלט א רייהע פראטאקאלען פאר שטערען די עפענטליכע רוהע.

דער היגער יודישער סוחרים-פעראיין איז אינטערווענירט אין דער געלעגענהייט ביי דער העכערער מאכט.

ג—טז

רודע-פאביאניץ.

א שווארצער סוף פון יודען-שלעגער

ביי אונז אין רודע-פאביאניץ פונקט ווי אין אלע אנדערע שטעט און שטעטלעך האט זיך די יונגע ענדעקישע לאבוזעריע גענומען מיט'ן גאנצען רוצחישען ברען צו דער היילינער יודען-שלאגערישער מלאכה.

אין דער שפיץ פון דער באנדע איז געשטאנען א געוויסער לעאן ליגקע, אגב א זוהנ'דל פון וועכטער אין א יודיש הויז. פון דערמאנטען פערשוין זענען די היגע יודען אויסגעשטאנען בעברענטע און געבראטענע צרות. ווען ליגקע האט נאר בעגעגענט א יוד, האט ער איהם געשטיפט, געשטויסען און גאנץ אפט אפילו מכבד געווען מיט ביטערע קלעפ.

איינמאל איז דער כוליגאן בעפאלען א יוד און איהם מערדערליך צושלאגען. אפגעטון די ,,איידעלע" ארבייט איז ער אוועק אויף א פלאץ לעשען קאלעך. זייענדיג א פנים פערשפרייט פון נצחון איבערן שוצלאזען יוד, האט ער פערלוירען דעם קאפ און דעריבער אזוי אומגעלומפערט געמייסטעוועט מיט'ן געלאשענעם קאלעך, אז ער האט זיך מיט א שפריץ אויסגעברענט ביידע שליפעס.

די איינוואוינער פון רודא פאביאניץ זאגאר די קריסטליכע, זעהען אין אונגליקפאל מיט ליגקען א פערדינטע גאטס-שטראף.

שפ—ר.

סולעיוב.

עקאנאמישער חורבן פון א יודיש שטעטעל

אונזער שטעטעל איז אלעמאל געווען א פרנסה-שטעטעל, ווירטשאפטליך אונטערשיידעט זיך סולעיוב פון אלע אנדערע שכנותדיגע שטעטלעך מיט דער קאלעך-פראדוקציע, וועלכע איז דא אזוי איינגעשטעלט, אז די גרובען-אייגענטימער זענען אויסשליסליך קריסטען, דער האנדעל דאגעגען מיט קאלעך איז איינגעשטאנען דורכאויס אין יודישע הענד.

לעצטענס האבען די גרובען-בעזיצער אנגעהויבען אנצוקניפען געשעפטליכע בעציהונגען מיט די פראוויניצער אפנעהמער און פערברויכער דירעקט אדער מיט דער הילף פון ספעציעל געשאפענע קריסטליכע סוחרים אויסמיידענדיג די יודישע פערמיטלונג, דערביי האבען פיל יודישע קאלעך־הענדלער אנגעהויבען צו פערלירען זייערע פרנסות.

אנ'ענליכע ערשיינונג איז אויך צו בעמערקען אויפ'ן געביט פון אנדערע צווייגען פון האנדעל און בפרט פון מלאכה. צעהנדליגע פערשידענע האנדווערקער האבען גאנץ שיין דא געלעבט, ארבייטענדיג פאר דער ארטיגער קריסטליכער און ארומיגער דארפישער בעפעלקערונג.

איצט האבען די היגע ענדעקעס מיט'ן געוועזענעם שול-לייטער אין דער שפיץ אויסגעשטעלט א גאנצע רייה קריסטליכע בעל-מלאכה'שע ווערקשטאטען, וועלכע נעמען צו די גאנצע ארבייט ביי די יודישע האנדווערקער.

ווער ס'האט נאר די מעגליכקייט פאהרט קיין פאלעסטינע, טייל אנטלויפען קיין לאדז און אין די אנדערע גרעסערע שטעט. די איבעריגע יודישע משפחות גייען איינציגווייז אויס פון הונגער.

א. ס.

קאמף צו בעשיצן די יודישע לאנדווירטע

די סכנה פאר דער יודישער לאנדווירטשאפט — יודישע פויערים טרעטען ארויס געגען פרובען צו פערניכטען זייערע ענטוויקלונגס-מעגליכקייטען. — מאסענהאפטער צוזאמענפאהר פון יודישע לאנדווירטען אין מזרח-גאליציע

ווי ווייט די יודישע לאנדווירטען האבען פערשטאנען אפצושאצען די גרויסע ערנסטקייט פון דער געשעפטליכער לאגע, בעווייזט דער מאסענהאפטער אנטייל פון די יודישע לאנדווירטען אין דעם צוזאמענפאהר. טראץ דעם שטארקען פראסט זענען זיך צוזאמענגעקומען אין סטאניסלאווא העכער 200 יודישע לאנדווירטען, אלטע ,,גאספאדארעס", פויערים, בחורים און מיידלעך וועלכע ארבייטען און לעבען פון לאנדווירטשאפט. עס זענען אויך געקומען די יודישע פויערים פון די ארומיגע דערפער כדי אויסדרוקען זייער שארפסטען פראטעסט געגען דער עוולה, וואס בעדראהט זייער עקזיסטענץ.

דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט דער פאר־ חוץ די פארשטעהער פון צענטראלע יודישע אינסטיטוציעס ווי עקספאזיטור פון די יודישע קאאפעראטיווען אין לעמבערג, יודישע לאנדווירטשאפטליכע געזעלשאפט ,,יק"א" אויך דער לייטער פון לאנדווירטשאפטליכען דעפארטאמענט פון דער סטאניסלאווער וואיעוואדזטווע אינזש. יאנושעוויטש. דער לאנדווירטשאפטליכער אינספעקטאר פון דער סטאניסלאווער וואיעוואדזטווע אינזש. שאנאוויטש, פארשטעהער פון דער סטאניסלאווער קהלה, דירעקטאריום פון זוויאנזעק קרעדיטאווי, אהבת חסד, פרעזעסען פון די דעלעגאטען פון לאנדווירטשאפטליכע קרייזען, הויפט פערוואלטער פון דער סטאניסלאווער דעלעגאטור און דעלעגאטען פון לאנדווירטשאפטליכע און מילך־פאראיינען.

דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט דער פארזיצער פון דער יודישער לאנדווירטשאפטליכער געזעלשאפט ד"ר קארל האלפערן, וועלכער בעגריסט די דעלעגאטען און געסט און ווייזט אן אויף דער וויכטיגקייט פון די בעראטונגען און אויף דעם ערנסט פון דער לאגע אין דער יודישער לאנדווירטשאפט. ער האלט א ווארימען נאכרוף דעם פערשטארבענעם יונגען עסקן אויפ'ן געביט פון יודישער לאנדווירטשאפט אין גאליציען אינזש. לאנדע ז"ל.

איבער דער לאגע אין דער יודישער לאנדווירטשאפט און אין דער לאנדווירטשאפטליכער קאאפעראציע האבען רעפערירט ד"ר לאנשטיין און ד"ר וואהרהאפטער. דער ערשטער רעפערענט ד"ר לאנשטיין האט אנגעוויזען, אז פוילען האט געהאט א ליבעראל־ קאאפעראטיווען געזעץ, וואס איז לעצטענס נאוועליזירט געווארען. בעת אנדערע די אוקראינישע און דייטשע מילך קאאפעראטיווען זענען געבליבען אין זייערע נאציאנאלע קאאפעראטיווע פערבאנדען, זענען די יודישע מילך קאאפעראטיווען געווארען אריינגעצויגען פון דער יודישער קאאפעראטיווער בעוועגונג. דאס איז נישט לטובת דער מלוכה, נאר צו איהר שאדען. אין דעם אויסשליסונגס פראצעס פון דער יודישער בעפעלקערונג מוז מען פאדערן פון די מאסגעבענדע פאקטארען צו אונטערשטיצען די יודישע בעמיהונגען. לוידער זעהט מען נישט מצד די רעגירונגס קרייזען קיין שום הילף.

דער רעדנער שטעלט זיך אפ אויף דער ענטוויקלונג פון דער יודישער לאנדווירטשאפט און ווייזט אן, אז עס איז נאך 3 יאהר איז עפעס געשעהען, און גראד איצט ווען מען קאן די ארבייט פארזעצען, איז זי געווארען איבערגעהאקט דערמיט, וואס מען האט די יודישע מילך קאאפעראטיווען אריינגעווארפען אין א ים פון טויזענדער פוילישע קאאפעראטיווען.

אין זיין רעפעראט האט ד"ר וואהרהאפטער פארגעשטעלט די פערשידענע שטאדיען פון דער לאנדווירטשאפטליכער קאאפעראציע, איהר בעדייטונג און נוצען וואס זי ברענגט, ווי אויך זיך אפגעשטעלט אויף די צווייגען, אין וועלכע עס קאן זיך ענטוויקלען די יודישע לאנדווירטשאפטליכע קאאפעראציע. דער רעפעראט איז געווען א ריין טעאריטישער און האט ערגענצט דעם ערשטען רעפעראט.

אין דער דעבאטע האט דעפ. ד"ר זאמערשטיין אנגעוויזען, אז נישט די שולד פון די יודען איז עס, וואס יודען פערנעהמען זיך ווייניג מיט לאנדווירטשאפט. מען האט יודען נישט געגעבען די מעגליכקייט דערצו. גראד אין גאליציען עקזיסטירען זיבען דורות יודישע לאנדווירטען. פראפ. בוראק שטעלט פאר אין זיין בוך ,,גאליציא" די פערדינסטען פון די יודען ביי דער לאנדווירטשאפט. אין דער צייט, ווען די פוילישע לאטיפונדיסטען, די גרויסע גרונד בעזיצער האבען פערשפילט זייערע פערמעגענס אין מאנטע קארלא און פאריז, זענען די יודישע לאנדווירטען אין פאכטערס געזעסן אויפ'ן באדען. ארץ ישראל בעוויזט, וואס יודען קאנען אויפטון אין דער לאנדווירטשאפט. יודישע לאנדווירטען עקזיסטירען און ווילען עקזיסטירען.

די יודישע לאנדווירטשאפט איז א ספעציפישע. זי ווערט נישט פרייוויליג ענגירט, נאר מען האלט זי נאר א אביעקט, וואס מוז פערפאלגט ווערען. דער צוזאמענפאהר איז א בעוויז פון דער עקזיסטענץ פון די יודישע לאנדווירטען וועלכע קומען פראטעסטירען געגען אלע שטערונגען.

די אוקראינישע און דייטשע מילך קאאפעראטיווען בלייבען ביי זייערע פריהערדיגע נאציאנאלע קאאפעראטיווע פערבאנדען. בלויז די ערשט זיך ענטוויקלענדיגע יודישע מילך קאאפעראטיווען ווערען אריינגעווארפען אין אלגעמיינעם קאאפעראטיווען פערבאנד. דאס איז נישט קיין נאציאנאלע פראגע נאר א ווירטשאפטליכע. עס גייט וועגען יודישע עקזיסטענץ מעגליכקייטען. עס זענען געמאכט די ערשטע שריט. יודען פון פוילען און אויסלאנד האבען געשאפען פאנדען צו ערמעגליכען די עקזיסטענץ פון די יודישע לאנדווירטען. עס איז א פראגע פון גאנצען יודישען פאלק. מען דארף אפוועהרען דעם קלאפ. וואס מען האט דערלאנגט דער יודישער מילך קאאפעראציע. מיר מוזען פראטעסטירען געגען דעם פערניכטענדען שריט און פאדערן צו לאזען די ענטוויקלונגס מעגליכקייטען פאר די יודישע לאנדווירטען, און נישט בעשווערען די ארבייט ביי דער אויסשליסונג פון די יודישע פאלקס מאסען. דער יודישער רוב פראטעסטירט און רופט נישט צו לאזען פערטרייבען די יודען פון באדען. אין דעם קאמף וועט זיך מוזען שטעלען די גאנצע יודישע עפענטליכקייט.

אויפ'ן פארשלאג פון ד"ר שטיינהעל זענען געווארען איינשטימיג בעשלאסען ענטשפרעכענדע רעזאלוציעס.

נאכ'ן אויסשעפען דעם סדר היום האט דער פארזיצער ד"ר האלפערן געשלאסען דעם צוזאמענפאהר מיט אן אפעל צו די פארטרעטער פון דער מאכט, יודישע דעפוטאטען און פרעסע צו העלפען בעשיצען די אינטערעסען פון די יודישע לאנדווירטען.

דורכ'ן אויפרייס פון א געהיימנישפולער „לאַבאָראַטאָריע“

קומט פאָליציי אויף די שפורען פון א פערברעכער-צענטראַלע אין טשיקאַגאָ

די מאָדערן-איינגעאָרדנטע דיאַמאַנטען-שלייפעריי פון לאַנג-געזוכטע אַמעריקאַנער מערדער און באַנדיט קאַרנוואַל

די איינזאַמע, אַנטלעגענע הויז פון דזשאָן הול אין אַ פאָרשטאָט פון טשיקאַגאָ איז שוין זייט אַ לענגערער צייט געוואָרען אַן אָביעקט פון פערשידענע לעגענדעס. מען פלעגט דערציילען די מערקווירדיגסטע זאַכען וועגען הויז־איינגענטימער און זיין געהיימנישפולער בעשעפטיגונג. קיין וואונדער נישט, ווייל הול האָט זייט יאָהרען געפיהרט דעם לעבען פון אַן אָפּגעזונדערטען, די צוויי־שטאָקיגע הויז, זיין אייגענטום, איז בעוואוינט געוואָרען פון איהם אַליין און פון זיין כינעזישען דינער. די וואוינונג אויפ'ן צווייטען שטאָק פלעגט זיין שטענדיג פערשלאָסען, אין די איבעריגע רוימען האָט ער זיך איינגעאָרדנט אַ מין לאַבאָראַטאָריע. אין דער לאַבאָראַטאָריע האָט אַפילו דער כינעזער נישט געטאָרט אַריינגיין.

דער אויסטערלישער אַלכעמיסטער

מען האָט איהם געהאַלטען פאַר אַן אַלכעמיקער. אויך די פאָליציי איז געווען פעסט איבערצייגט, אַז דער אומשולדיגער אַלטער איז איינער פון די ווייניגע אין טשיקאַגאָ, וואָס האָבען זיך געשטעלט פאַר זייער לעבענס־אויפגאַבע די פערוויקלונג פון דער שווינדלערישער האָפנונג צו פאַבריצירען גאָלד פון נישט קיין אייזעלע מעטאַלען, און אין זיין געהיימער לאַבאָראַטאָריע מוז ער מסתמא מאַכען זיינע עקספּערימענטען, אַזוי האָט מען געלאָזען צורוה דזשאָן הול, ווען עס איז פּלוצלונג געקומען צו אַן אומגעריכטע ווענדונג אין גורל פון דער געהיימנישפולער הויז.

אין די פריהע מאָרגען־שעה'ן זענען די שכנים פון הויז אויפגעוועקט געוואָרען פון שלאָף דורך אַ געוואַלטיגען קלאַפּ. דער אויבערשטער שטאָק פון דזשאָן הולס הויז איז געפלויגען איינדערלופטען. די קראַכט פון אויפרייס איז געווען אַזאַ געוואַלדיגע, אַז אויך אַ מרחק פון מעהרערע הונדערטער מעטער זענען אויסגעפאַלען שויבען פון די פענסטער אין זייגערס און בילדער זענען געפאַלען פון די ווענט. ס'זענען גלייך אַרויסגערופען געוואָרען ניי־ערלעשער און פאָליציי.

טונעל צו דער אונטערוועלט

אין פאַרער־הויז פון דער וואוינונג אויפ'ן ערשטען שטאָק האָבען זיי געפונען ליגענדיג אין אַ טייך בלוט דעם טויטען קערפּער פון כינעזער. די השערה, אַז ער איז געטויטעט געוואָרען פון אויפרייס, האָט זיך נאָך דער מעדיצינישער אויספאָרשונג. אַרויסגעוויזען פאַר פאַלש. דער כינעזער האָט געפונען זיין סוף דורך אַ קויל אין קאָפּ, הולס לאַבאָראַטאָריע איז דורך דער אויפרייס־קאַטאַסטראָפע נאָר טיילווייז חרוב געוואָרען. מען האָט דאָ געפונען אַפּאַראַטען לרוב, אָבער נאָר פון אַן אַנדער מין, ווי מען האָט געקענט דערוואַרטען. דזשאָן הול האָט הינטער די פערשלאָסענע טירען נישט געהאַלטען קיין שום כעמישע לאַבאָראַטאָריע, נאָר א גלענצענד־איינגעאָרדנטע, אַנ'אמת־מוסטערהאַפטע דיאַמאַנטען־שלייפעריי, וואו דער „איינזאַמער פאָרש“ האָט געמוזט האָבען אַ גאַנצען שטאַב פון אַסיסטענטען. בעת דער זוכונג אין די קעלער־רוימען פון הויז האָבען די געהיים־אַגענטען געהאַט א נייע איבערראַשונג. דער קעלער איז געווען פערבינדען דורך אַ טונעל מיט'ן הויפּט־קאַנאַל, וועלכער האָט געפיהרט אין'ן הארצען פון דער אונטערערדישער טשיקאַגאָ. פון קעלער האָט געפיהרט א בעהאַלטענער לייטער צו דער לאַבאָראַטאָריע פון דזשאָן הול. דער אַלטער האָט אַזוי אַ־ום טאָג איין טאָג אויס, נישט ווערענדיג בעמערקט, איינגענומען בעזוכער פון דער טשיקאַגער אונטערוועלט.

די געהיימניש פון דער לאַבאָראַטאָריע

געדולדיג האָבען די געהיים־אַגענטען געוואַרט ביז עס איז פינסטער געוואָרען, זייער האָפנונג איז נישט אַנטוישט געוואָרען. אַרום 7 אַ זייגער האָט זיך געעפענט דער אייזערנער טיר פון טונעל און צוויי געשטאַלטען, מיט לאַמטערנעס אין די הענט, זענען צוגעקומען צום לייטער, זיי האָבען אָבער נישט בעוויזען אַרויפצוגיין, די שטאַרקע הענט האָבען אַ כאַפּ געטאָן די זעק, וועלכע די איינברעכער האָבען מיטגעבראַכט, און אָט איין מיט איין מאָל קלאָר געוואָרען די געהיימנישפולע בעשטימונג פון דער אַלכעמיקער־לאַבאָראַטאָריע. די צוויי אומבעקאַנטע האָבען מיטגעבראַכט אַ וועלט מיט שטיינער, די פראַכטפולסטע דיאַמאַנטען און בריליאַנטען און הערלכע פּאָס געגן דזשאָן הול און זיינע צובייטער האָבען געדאַרפט די דאָזיגע שמוק־זאַכען אַרויסנעמען פון דער פאַסונג און פונאַנדערשלייפען. איצט ערשט איז קלאָר געוואָרען, אַז יענער אויפרייס האָט געהאָלפען דער פאָליציי ענטדעקען די גרעסטע פערברעכער־צענטראַלע פון טשיקאַגאָ. אין דער „אַלכעמיקער־לאַבאָראַטאָריע“ זענען דורך די הענט פון דזשאָן הול און זיינע מיטאַרבייטער די כּ־געגאַנגען דיאַמאַנטען אין ווערט פון מעהרערע מיליאָן דאָלאַר. זיי פלעגען דאָ בעקומען אַן אַנדער פּנים. אַ נייע פאַסונג. און ערשט דאַן ווען זיי פלעגען פערגרעסערט ווערען ביז צום נישט דערקענען, האָט מען זיי געקענט רוהיג און אָהן געפאַהר פערקויפען.

אין 48 שעה אַרום איז דזשאָן הול אַרעסטירט געוואָרען אין אַן עלעגאַנטען האָטעל פון טשיקאַגאָ. וואָלט דער גינסטיגער צופאַל נישט געהאָלפען דער פאָליציי צו כאַפּען די צוויי מיטהעלפער פון הול, וואָלט די פאָליציי דאָך נישט געקענט דעמאַסקירען דעם פערברעכער דזשאָן הול, ווייל דזשאָן הול האָט נישט נאָר פערגרעסערט דעם אויסזעהען פון די אייגענע דינער, נאָר ער פלעגט אויך אַזאַ „מעטאַמאָרפאָזע“ דורכפיהרען אויף זיך, דורכדעם וואָס ער האָט זיך דורך אַ געשיקטער אָפּעראַציע דערוואַרבען אַ גאַנץ אַנדער'ש געפאָרמטען נאָז, און שפּעטער האָט ער דורך ענטשפּרעכענדע כעמישע מיטלען בעקומען גאַנץ אַנדערע פינגער־אָפּדרוקען. אָבער נישט זיינע פינגער־אָפּדרוקען נאָר זיינע מיטהעלפער האָבען איהם פערראַטען. הינטער דער מאַסקע פון דזשאָן הול האָט זיך בעהאַלטען דער זייט 12 יאָהר דורך טויזענטער פון געהיים־אַגענטען געזוכטען מערדער און מייסטער איינברעכער קאַרנוואַל, אויף וועמעס געוויסען עס איז אויך געווען דער טויט פון כינעזער, וועמען ער האָט דערשאָסען צוליב מורא, ער זאָל איהם נישט פעראַטען.

די סיבה פון דעם אויפרייס, וועלכער האָט אויף אַנ'אומדערבאַרעמטען אופן געבראַכט די אַנשטאַלטע אויף די שפורען פון דער געהיימנישפולער „לאַבאָראַטאָריע“ זענען נאָך נישט אויפגעקלערט געוואָרען, זיי בעשטעטיגען אָבער דעם אַלטען אמת, אַז דער צופאַל איז שטענדיג דער גרעסטער פון אַלע דעטעקטיוון.

טרינקען וויין און שנאַפּס איז געוואָרען א „וויסענשאַפט“ און א „קונסט“

(בריוו פון ניו-יאָרק)

עס דוכט זיך מיר, אַז מיט דער צייט וועלען זיך עפענען שולען, וואו מען וועט געבען קורסען אין טרינקען און סערווירען וויין און שנאַפּס.

עס וועט מעהר נישט זיין דער אַלט־מאָדישער שיכור, וואָס זשליאָקעט אַריין אַ לחיים, פאַלט אין רינשטאָק און ווערט בעקאַנט אַלס שיכור, אַלס חמור, אַלס איינער, וואָס איז אַ קללה פאַר ווייב און קינד.

ניין, דאָס טרינקען ווערט אין אַמעריקע אַ וויסענשאַפט און אַ קונסט. עס זענען שוין דאָ פּראָפעסאָרען און פּראָפעסאָרשעס פון וויין, פון קאָניאַק, א. ד. גל.

עס איז מאָדנע טשיקאַווע וואָס עס טוט זיך אָפּ דאָ אין לאַנד זינט מען האָט אָפּגעשאַפט פּראָהיבישאָן. אַ גאַנצע ליטעראַטור איז שוין געשאַפען געוואָרען וועגען שיכור'ען, און געשריבען ווערט וועגען דעם מיט אַ מאָדנעם ווירדיגען טאָן, אַזש, להבדיל, ווי וועגען אַ רעליגיע.

איצטער, ווען איך שרייב די דאָזיגע ווערטער, ליגט פאַר מיר אַ זשורנאַל, וואָס ענטהאַלט אַ פופציג טויזענט ווערטער אין צענדליגער פּאָטאָגראַפיעס וועגען טרינקען און סערווירען וויין און שנאַפּס.

דאָס איז א ביילאַגע פון א ניו־יאָרקער צייטונג, און די צייטונג איז נישט די איינציגע. אַ טרינק־ביילאַגע איז אַפּגעדרוקט געוואָרען, אַ מ... גדה, ווי אַזוי צו פּראַווען טרינק־סדרים. די ביילאַגע אַליין האָט געקאָסט טויזענטער דאָלאַר אָפּצודרוקען. בערימטע עקספּערטען שרייבען אונטער זייערע נעמען אונטער די „וויסענשאַפטליכע“ אַרטיקלען וועגען טרינקען דעם ביטערען אָדער דעם זיס־זויערען טראָפען, די שרייבער גיבען־אָן פסוקים פון בערימטע באַלע־באָטעס, ווי אַזוי די אָדער יענע טראַנק־צו דעם אָדער יענעם סאָרט געטראַנק צום טיש.

אָט איז אַן אַרטיקעל וועגען סערווירען און טרינקען אַ געוויסען סאָרט קאָניאַק. דער אַרטיקעל איז געבויט אויף דעם מנהג פון אַ געוויסער רייכער באַלעבאָסטע, אַ גרויסע מכניס־אורח'טע. דערבײַ איז דאָ אַ פאָטאָגראַפיע, ווי אַזוי דער טיש מוז זיין געדעקט, ווען מען טרינקט דעם דאָזיגען סאָרט קאָניאַק, און אין וואָס פאַר א גלעזעלעך מען מוז טרינקען, ווי אַזוי די גלעזלעך מוזען זיין אויסגעשטעלט און ווי אַזוי די פערבייסען מוז זיין אויסגעלייגט אויפ'ן טיש. און טאָמער חלילה געפינט זיך אויפ'ן טיש אויך וויין, און עס ווענדט זיך וועלכער וויין, מוז מען שוין גאַנץ אַנדערש אויסשטאַטען דעם טיש, איז גאַנץ אַנדערע באַשרייען דאַרף מען אָנגרייטען. אויב עס איז נישט ריכטיג געטון, איז שוין דאָס אַ „שאלה“, און מען מוז גיין פרעגען אַן עקספּערט צו פּסקנ'ען.

אין דעם דאָזיגען אַרטיקעל וועגען די ספּעציעלע גלעזער פאַר דעם אָדער יענעם ספּעציעלען וויין, ווערען דערמאָנט פּסוקים פון אַ פערצייטיגען גריכישען פילאָזאָף, אַז ער אַליין האָט זיך גוהג געווען צו בענוצען נאָר אָט אַזעלכע גלעזער, עס איז, להבדיל, ווי „כן עשה הלל“, וואָס ייִדען זאָגען פּסח צום סדר.

דאַן קומען די דינים וועגען קאָקטעילס, מיט קאָקטעילס מוז מען דורכפיהרען מאַסען פאָרשריפטען, אויב נישט זענען די קאָקטעילס פּסול. צו קאָקטעילס מוז מען שוין האָבען געוויסע קונציגע גלאָזוואַרג, טעלערלעך אין לעפעל און גאָפּעל מוזען שוין דאָ זיין געגרייט — אַ וואונק, אַז מען האַלט שוין ביים „שולחן־ערוך“ און, למען־השם, ווען קאָקטעילס ווערען סערווירט. מוזען זיין לאַנגע ליכט אָנגעשטעקט אין קורצע לייכטערלעך. נישט ווייניגער ווי זעקס ליכט מוזען זיין ביי אַ טיש, וואו עס זיצען אַכט פערזאָן. אין כדי איהר זאָלט, חלילה, קיין טעות נישט מאַכען, איז אָט איז אַ בילד פון אַזאַ טיש.

היינט ווער הערט, ווען אימיצער סערווירט שאַמפּאַניער, דאַן איז הימעל עפענען זיך! דערצו מוז מען זיך צוגרייטען ווי צו בדיקת־חמץ. אַ חוץ די „הרי״ג“ מצ־ה'ס ביים סערווירען אין טרינקען שאַמפּאַניער, מוז מען זיין שטאַרק אויסקלייבעריש וועגען דער וואַרמקייט, און וועלכער די פלעשעל שאַמפּאַניער דאַרף זיך געפינען, פאַר מהדרין מן המהדרין דאַרף די וואַרעמקייט זיין אַ גלעזערנע, כדי דער עולם זאָל קענען זעהען ס'איז. די גלעזערנע וואַנע מיט אייז מוז שטעהן אויף דעם געדעקטען טיש. די פלעשעל שאַמפּאַניער אין אייז טאָר נישט שטעהן און נישט ליגען. עס מוז זיין האַלב־שטעהענדיג און האַלב־ליגענדיג — „מסובין“ (אָנגעלעהנט, ווי מען זיצט פּסח צום סדר אויף דער הסבה־בעט), אָדער ריכטיגער געזאָגט, ווי אַ שיף, וואָס האַלט זיך אין טרינקען און זי איז אָנגעבויגען אויף אַ זייט.

דאַן מוז מען וויסען אין וועלכער האַנט צו נעמען דעם בעכער, ווי אַזוי מען דאַרף האַלטען די פינגער אַרום דעם בעכער און צו וועלכער זייט פון מויל מען דאַרף צוערשט צורוקען די בעקען פון בעכער.

און צו זיין אַקוראַט זיכער ווי אַזוי אַ פּרוי דאַרף טרינקען שאַמפּאַניער, אום נישט צו מאַכען, חלילה, דעם קלענסטען טעות, איז אָט איז אַ פאָטאָגראַפיע פון אַ בערימטער דאַמע, ווי זי זיצט ביים טיש און טרינקט.

דאַן קומען אַרטיקלען וועגען אַלערליי אַלמערלעך, וואו מען דאַרף האַלטען געטראַנקען; דאַן קומען דינים און מנהגים, ווי זיי זענען פערשריבען און געגעהערט געוואָרען אין דער היסטאָריע פון פערשידענע טרינקער.

איך האָב גאָרנישט געוואוסט, אַז שיכור'ן איז אַזאַ קונסט, אַזאַ וויסענשאַפט. עס איז איצטער אוממעגליך צו זיין אַ טרינקער אָהן די נויטיגע קענטעניסען.

און אַלץ איז דאָס געוואָרען אין אַמעריקע זינט מען האָט אָפּגעשאַפט פּראָהיבישאָן.

ל. פען.

Dr. Wołkowyski

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02

נעהמט אָן אין הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע

נעמט אָן פון 8–12 בייטאָג און פון 4–9 אָוונד.

מ. זאָשטשענאָק

זשאַרעס

(הומאָרעסקע פון סאָוויעטישען לעבען)

צייטען צייטען קומען אָן, און די טאַטע־מאַמעס זענען נאָך אַלץ נישט געקומען צום שכל, פיל טאַטע־מאַמעס גיבען נאָך עד היום זייערע קינדער אַלטע נעמען: קאַליאַ, פעטיאַ, אַנדריושאַ א. א. ז. איז איין אַ צוואַנציג יאָהר אַרום, ווען דאָס לעבען וועט, קען מען זאָגען, בעהמען שיינע, וועלען אַזוינע קליינבירגערליכע נעמען, ווי פעטיאַ, זיין פשוט נידערשלאָגענדיג.

עס איז קיין צווייפעל נישט, אַז אַנדערע עלטערן וואָלטען שוין איצט געגעבען נייע נעמען, נאָר, דעם אמת זאָגענדיג, איז גאָר קיין אויסוואַהל נישטאָ, איין, צוויי נעמען און נאָך איינער. עס קען פּאַסירען אַנ'אומאַנגענעהמליכקייט אויך. ווי ביי מיינע בעקאַנטע.

ביי מיינע בעקאַנטע איז דעם פאַריגען סעזאָן געבוירען געוואָרען א יונגעל, טאַטע־מאַמע, מענשען, קען מען זאָגען, פאָרשריטליכע, האָבען זיך דערפרייט:

— אַהאַ: — זאָגען זיי — אין דעם פאַל וועלען מיר שוין שטעהן אויף דער געהעריגער הויך. מיר וועלען איהם שוין געבען אַנ'אמת'ען נאָמען. דאָס וועט שוין נישט זיין עפּעס א פעטיאַ.

האָבען זיי אָנגעהויבען צוטראַכטען, ווי גיט מען איהם אַ נאָמען. צוויי טעג געטראַכט און געקוקט אין קאַלענדאַר. אויפ'ן דריטען טאָג שיער נישט קראַנק געוואָרען. זיי קענען קיין פּאַסענדיגען נאָמען נישט געפינען.

קומט אַריין זייערער אַ שכן.

— עצעט — זאָגט ער — אַ ליאַרען „פּאָליט־ווערטערבוך“ און כאַפּט אַרויס עפּעס א געהויבענע פאַמיליע. און גיבט אָן מיט דעם פאַמיליע־נאָמען איער אומשולדיג קינד.

די עלטערן האָבען געעפענט דעם ווערטערבוך.

מען גיט א קוק — אַ שעהנער, סימפּאַטישער פאַמיליען־נאָמען — זשאָרעס. מען לייענט: „פיהרער פון אַ סאָציאַליסטישער בעוועגונג אין פראַנקרייך... פערטרעטער'ש דערהרגעט פון הינטער א ווינקעל“.

טראַכטען זיי: ס'פּאַסט, זאָל דער יונגעל הייסען זשאַרעס, לכבוד דעם העלדישען זשאָרעס. הו א !..

און זיי האָבען זייער יונגעל מיט דעם נאָמען אָנגערופען. מען האָט איהם אויך, נאַטירליך, אַזוי פערצערטעלט און גערופען זשאָריאַ.

מיט אַמאָל קומט צו זיי געסט, און צווישען זיי דער פרויס ברודער, קאָמסאָמאָלען פּאַשאַ.

זאָגט פּאַשאַ:

— יאָ, זאָגט ער — אַ נאָמען האָט איהר געגעבען, אַ גאַנץ מאָדנעם, אויב נישט נאָך ערגער... און לאַכט.

— וואָס־זשע איז ? — פרעגט מען איהם.

— וואָס הייסט, זאָגט ער, זשאָרעס, זאָגט ער, איז אַפילו געווען א סאָציאַליסט, נאָר ער איז דאָך געווען אַ שונא פון קאָמוניזם. ער איז דאָך אַ טוער פון 2־טען א נטער־נאַציאָנאַל. ער איז, ווי ביי אונז די מענשעוויקעס, אַ רעפאָרמיסט. נאָמען האָט איהר איהם אויסגעקליבען. כ'גראַטוליר איך!

דאָ האָבען זיך די עלטערן פערלאָרען. אַ מיש געטאָן דעם ווערטערבוך — שטימט. אַ סאָציאַליסט. קוקט זיי זיך פּאַשקען — און יענער לאַכט. האָבען די עלטערן געקראַגען פעררדרוס, זיך אַ כאַפּ געטאָן פאַר'ן יונגעל זייערען.

זאָגט די מאַמע:

— ס'אַרא מיספּערשטענדניש. ס'איז נאָך גוט אַז דאָס יונגעל איז נאָך יונג, אַז נישט וואָלט איהם געוועזען אַ קנאַפּער פערגעניגען צו הייסען נאָך אַ מענשעוויק.

זאָגט דער טאַטע:

— נו, מ'איז מאָ גען בולו פון אים „זאַגס“ — איבערבייטען דעם נאָמען. מיר וועלען איהם בעטען א נאָמען געבען — מאַגני.

אויף מאָרגען איז די מאַמע אַוועקגעלאָפען אין זאַגס.

— אַזוי און אַזוי — זאָגט זי — זייט אַזוי פריינדליך, עס איז דאָך פשוט אַ סקאַנדאַל.

— ס'איז זייער — זאָגען זיי — טרויעריג. נאָר דאָס געזעץ פערבאָט צו ענדערען דעם נאָמען און פאַמיליע נאָמען ביז 18 יאָהר. זאָל אייער יונגעל אַריינגעהען אין 17 יאָהר אַרום מאָנטאָג פון 2 ביז 3, וועט מען דאָס קענען מאַכען.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער

Zachęta

זגערזשער 26

היינט און פאָלג. טעג !

גרויסער דאָפּעלטער שלאַגער-פּראָגראַם !

— I —

„פערבאָטענע מעלאָדיע“

גרויסער ענזאַטישער פילם. — אין דער הויפּט־ראָלע

JOSE MOJICA

— II —

די שטים פון אַ פערמשפּט'ן

פילם פול מיט ליבע, טערראָר, פערברעכען און אָפּפערונג. — אין די הויפּט־ראָלען :

Lucjen Muratore, Vera Correne

אָנהויב פון די סעאַנסען: שבת און יום־טוב 12 אַ זייגער. געוועהנליכע טעג 4 נאָכמ.

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג
10
ו
שבט תרצ"ה

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.43

זון-אונטערגאנג 3.44

פראצעס וועגען די מיסברויכען אין ק.ק.א.

וויטערדיגער פערהער פון עדות

בעלטער איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען די פארטזעצונג פון פראצעס וועגען די מיסברויכען אין ק. ק. א.

דער הויפט-עדות אין בעכטיגען טאג איז געווען ה' ישראל טילער, וועגען וועלכען עס ווערט אזוי-פיל גערעדט אין פראצעס.

ה' טילער האט געזאגט: אין יאהר 1927 בין איך צוגעטרעטען צו די מאגיסטראט-ארבייטען אויף פאלעשע. אין אנהויב האט דער מאגיסטראט גע-צאהלט מזומן, אבער שפעטער האט דער מאגיסטראט גע-צאהלט מיט לאנג-טערמיניגע וועקסלען. נישט האבענדיג קיין געלד אויסצופיהרען די ארבייטען, האב איך גענומען די וועקסלען דיסקאנטירען. א דאנק דער אינטערוועניץ פון דעמאלסדיגען וויצע-פרעזי-דענט וויעלינסקי האט די ק. ק. א. אנגעהויבען צו דיסקאנטירען די דאזיגע וועקסלען. פון מאגי-סטראט איז מיר דעמאלס געקומען בעדייטענדע סו-מע' אין איך האב די איבערגעוויזען דער ק. ק. א.. פון וואנען איך האב דערוויל בעקומען געלד, א דאנק דעם דאזיגען געלד האב איך געקענט ווייטער פיהרען די ארבייטען, דערוויל האט דער מאגיסטראט נישט אויסגעצאהלט דער ק. ק. א. די סומען, וועלכע איך האב איבערגעשריבען אין די ק. ק. א. האט אנ-געהויבען פון מיר צו פערלאנגען דאס געלד, אזוי ארום איז ענטשטאנען א גרויסער חוב, וועלכען איך בין נישט בכוח געווען צו בעצאהלען. צוערשט האט דער חוב בעטראגען 70 טויזענד זלאטעס, ער איז אבער כסדר געוואקסען צוליב די גרויסע פראצענטען. דעם חוב האב איך פער-זיכערט מיט די-היפאטעקען אויף מיינע הייזער. איך האב אויך געוואלט אפגעבען דאס דירה-געלד פון מיין הויז אויף נארוטאוויטשא 54 און פעהלט פון 5 יאהר מיין פארשלאג איז אבער נישט רעאליזירט געווארען, דאס הויז איז דערנאך אויסגעשטעלט געווארען אויף ליציטאציע און איז פערקויפט גע-ווארען.

אין ק. ק. א. האב איך דיסקאנטירט וועקסלען אויף מיין נאמען און אויף די נעמען פון מענשען, וועלכע זענען געשטאנען מיט מיר אין האנדעלס-בעציהונגען.

מיט דעם האט זיך געענדיגט דאס עדות-זאגען פון טילערן.

צוליב דעם וואס דער עדות גאפיין האט זיך נישט געשטעלט צום געריכט און ער בעשטראפט געווארען און זיין עדות-זאגען איז פארגעלייענט געווארען.

דאן זענען אויסגעהערט געווארען די עדות האנדבערג, ארנאוויטש און סטאשאק, וועלכע האבען ערקלערט, אז יאנובער האט געגעבען טובה וועקסלען דעם דירעקטאר נארושקעוויטש, דאס געלד האט ראדזינער נישט גענומען.

די איבריגע עדות, וועלכע זענען נאך אויס-געהערט געווארען האבען קיין נייעס אין פראצעס נישט אריינגעבראכט.

היינט וועלען אויסגעהערט ווערען די לעצטע עדות, און ס'וועלען רעדען דער פראקוראר, ציוויל-קלעגער און אדוואקאטען, דער אורטייל ווערט ערווארט פרייטאג.

א געהיימע רולעטקע אויף זשווירקי-גאס

א שפילער האט דארט פערשפילט 40 טויזענד זלאטעס

(א) אין סעפטעמבער 1934 האט די אויספאר-שונגס-מאכט ליקווידירט אין דער וואוינונג פון א געוויסען בורשטיין אויף זשווירקי 18 א געהיימע רולעטקע.

די אויספארשונג איז אנגעהויבען געווארען אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס אייגער פון די שפילער, וועלכער האט פערשפילט 40 טויזענד זל. האט וועגען דעם געמאלדען דער פאליציי. נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם אייגענ-טימער פון דער וואוינונג און 5 מיטשולדיגע.

קראזמאלי, לאכמאן און זשעמאווסקי זענען פער'משפט געווארען צו 500 זל. שטראף און צו 2 וואכען ארעסט. בורשטיין אויף 500 זל. שטראף און איין חודש ארעסט.

פאר 7 אריגינעלע שווינדלערייען

האט זיך געהאט צו פערענטפערען פאן וולאדזשימיעזש

(א) נעכטען איז אין שטאטישען געריכט פארגע-קומען א זעהר אינטערעסאנטען פראצעס געגען דעם בעקאנטען שווינדלער וולאדזשימיעזש קאפידלאווסקי.

קאפידלאווסקי האט בשעתו אנגעקלינגען אין שיך-געשעפט פון היינע אויף פאמארסקא 24, און אנגעבענדיג זיך אלס ד"ר האנדרוך האט ער געבעטען צו שיקען עטליכע פאר שיך פאר דיין פיינדין אויף פיעטריקאווער 56. ווען היינע האט אפגע-שיקט די שיך, האט קאפידלאווסקי אפגעוואַרט דעם שליח ביי איהם צוגענומען די שיך און אפגעשיקט מיט א קוויטונג.

ווייטער איז קאפידלאווסקי געקומען צו סענדער זעלוועד אויף זשעראמסקיעגא 59 און אנגעבענדיג זיך אלס געהיים-אגענט, האט ער ערקלעהרט, אז ער וועט א ווערבפיהרען א רעוויזיע, וויל זעלוועד איז פערדעכטיגט, אז ער פיהרט א קאמוניסטישע טעטיג-קייט. זעלוועד (ער איז ערשט מיט עטליכע טעג צוריק פערמשפט געווארען אויף 6 יאהר טורמע פאר קאמוניזם) איז געווען נישט זיכער ביי זיך און האט דעם געהיים-אגענט געגעבען א היבשען אויס ליין געלד.

נעכטען איז קאפידלאווסקי געשטאנען פאר'ן געריכט בעשולדיגט אין 7 אזעלכע שווינדלערייען, צוליב דעם וואס דער בעשולדיגטער איז קראנק אין געפינט זיך אין דער שפיטאל איז דער פראצעס אפ-געלעגט געווארען.

דעם וועקסעל האט ער צוריסען

ער וועט איהם אבער מוזען בעצאהלען און וועט נאך מוזען געהן זיצען

(א) צו איגנאצי וואלטער איז דעם 12 אקטאבער 1934 געקומען קאזשימיעזש ליסעצקי (פראנציסקאנער 30) און נעוויזען א וועקסעל מיט וואלטערס אונטערשריפט אויף 600 זלאטעס, וואל-טער האט אנגעקוקט דעם וועקסעל. דאן האט ער איהם צוריסען און פערברענט אין אויווען.

דאן האט וואלטער ערקלעהרט, אז ליסעצקי האט נישט אויף וואס צו ווארטען, ווייל ער האט גארנישט אויסגעשטעלט קיין וועקסעל, ס'איז געווארען אנ'אוואנטורע, די פאליציי האט צונויפ-געשטעלט א פראטאקאל, נעכטען האט דאס שטאטישע געריכט פערמשפט וואלטערן, אויף א יאהר ארעסט און צו בעצאהלען די 600 זל. פאר'ן וועקסעל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייאכט דיזשורירען: א. פאטאש פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילערו פעטריקאווער 46), מ עפשטיין (פיעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59 אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50).

שרפה

(2) נעכטען פארטאגס איז אויסגעבראכען א שרפה אויף דאווברארטשיקוב 5 אין דער פלוש-פאבריק פון יאן פיאל.

די פייערלעשער האבען נאך אנ'ארבייט פון צוויי שעה די שרפה איינגעלאשען די שא-דענס בעטרעפען 15.000 זל.

קינא-טעאטער

"MIRAŻ"

11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16

היינט און פאלג. טעג!

"KOCI PAZUR"

אין דער הויפט-ראלע:

HAROLD LLOYD

פרייזען פון די פלעצער:

54 גר., 85 גר. 1.09 זל. באלקאן 75 גר.

דער אל איז גוט בעהייצט.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער "ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

1000-ער מענשען האבען שוין בעוואונדערט — היינט צום לעצטען מאל פאר די 1000-ער מענשען, וועלכע פערלאנגען עס צו זעהען

50 יאהר יודיש טעאטער אין איין נאכט

א צויבער-אווענד פון 1001 נאכט

א נאכט פון כל-טוב — א נאכט אין 7-טען הימל

די איינציגע פלאם-פייער-דיגע קאסקאדנע סוברעטין רעגינא צוקער אין איהר קרוין-ראל.

היינט, דאנערשטאג, 9.30 א זייגער אוונט

וועט מען אין "ראזמאיטאשטשי" אויפציהען דעם פארהאנג און ס'וועט זיך אנהויבען א גראנדיעזער יובילעאום-אווענד פון די שענסטע און בעסטע מוזיקאלישסטע און הומארפולסטע עכט-יודישע פיעסען. וועלכע האבען בעצירט דאס יודיש. טעאטער אויף דער גאנצער וועלט אין פערלויף פון 50 יאר

היינט, דאנערשטאג, 9.30 אוו. - גרויסע הנחה-פארשט.

אלע בילעטען אין פארטער באר 1 זל.

"די אמעריקאנער רביצין" אין 3 אקטען, 20 נומערן געזאנג און טענץ מיט רעגינא צוקער

אלס "אמעריק. רביצין". נאך דער פארשטעלונג: א קראנץ פון די פאפולערסטע פראגמענטען אין קאסטיומען און גרים אויסגעפירט דורך אלע ליבלינגע פון טעאטער: בר-כוכבא / שולמית / שלומקע און ריקל / חפני און פנחס / רומענישע חתונה / קאוו-קאזער ליבע / גאט, מענש און טייוועל / פרנסה / נשמה פון מיין פאלק

קיין איין יודישער טעאטער-בעזוכער וועט נישט פעהלען היינט אין טעאטער.

שוין דעם פרייטאג קומט דער גראנדיעזער קארנאוואל-פיקניק ווי אויך קארל צימ-באליסט'ס טריומף-אויפפיהרונג "דעם מאמע'נס זונדל" מיט רעגינא צוקער.

דעם שבת, 4.30 נאכמ. א ספעציעלע הנחה-פארשטעלונג, אלע בילעטען 1 זל. "האצקעלע כל-בוניק" קאמישע אפערעטע אין 3 אקטען מיט רעגינא צוקער אלס "האצקעלע כל בוניק". נאך דער פארש. א מתנה ד. לאדזער טעאטער-עולם א.נ. "שבת-אויבסט".

צוגאב-פאבאר

(2) דעם 15-טען יאנואר ה. י. וועט זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז שטאט 1, פיעטריקאווער 165. עס דארפען זיך שטעלען פאבאראווע פון יאהרגאנג 1913 און על-טערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 11 9 ,8 ,5 ,3 ,2 קאמיסאריאטען.

דעם 28. יאנואר ה. י וועט אויך זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז 2, פיעט-ריקאווער 165. עס דארפען זיך אהין שטעלען די פאבאראווצעס פון יאהר 1913 און עלטערע, וועל-כע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 14, 13, 12, 10, 7 6, 4, 1 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נא-מענטליכע אויפפאדערונגען פון שטאט-סטאראס-טווע.

די פאבאר-רשימה פון יאהרגאנג 1914

וועט מען פאנען נאכזעהן ביז'ן 15 יאנואר

(א) ביז דינסטאג דעם 15-טען יאנואר 1935 וועט אין מיליטער-ביורא פון דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג (פיעטריקאווער 165) ארויסגעלייגט ווערען פאר דער עפענטליכקייט דער רעיעסטער פון פאבאר-פליכטיגע פון יאהרגאנג 1914.

אלע פאבאראווצעס פון 1914 וועלען אין משך פון דער צייט דארפען קאנטראלירען, צי זיי זענען אריינגעטראגען געווארען אין דער רשימה, און אין פאל ווען זיי וועלען פעסטשטעלען אום-פינקטליכקייטען, וועלען זיי דארפען מעלדען, מ'זאל זיי אויסבעסערען. דערביי וועלען זיי דאר-פען צושטעלען ענטשפרעכענדע דאקומענטען.

אויב דער פראסט וועט דער-געהען ביז 20 גראד

וועלען זיך די למודים אין די שולען נישט אנהויבען

(א) ווי בעקאנט הויבען זיך אן די נארמאלע למודים אין אלע היגע שולעס דעם 15 ד.ח.

מיר האבען זיך געווענדעט צו דער שול-אינספעקציע מיט אנ'אנפראגע ווי ס'וועט זיין מיט די למודים אין דער שול אויב דער איצטיגער פראסט וועט ווייטער אנהאלטען.

אין דער שול-אינספעקציע האט מען געענט-פערט, אז אויב די פראסט וועט איבערשטייגען 20 גראד וועלען די למודים נישט בעגייט ווערען. אזוי זענען די ענטשפרעכענדע פארשריפטען.

זיך צופאלען דער קארטעל פון די סירופ-פראדוצענטען

(אג) מיט א פאר יאהר צוריק איז געשאפען געווארען א קארטעל פון סיראפ-פראדוצענטען. צום קארטעל האבען געהערט 10 פון די גרעסטע פאב-ריקען אין פוילען און ער האט רעגולירט די פריי-זען פון דאזיגען ארטיקעל און אויך בעשטימט פראדוקציע-קאנטינגענטען. דעם לעצטען הערבסט האבען אייניגע פירמען זיך ארויסגעבראכען פון קארטעל, וועלכער איז זיך צופאלען. איצט האבען זיך ווידער אנגעהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען צוריקשאפען דעם קארטעל, עס איז אבער צוויי-פעלהאפט צי דאס וועט געלונגען. די הויפט-שוועריקייט בעשטעהט אין דער בעשטימונג פון דער גרויס פון די פראדוקציע קאנטינגענטען.

Dr. med.

R. Zalcwasser

כירורג

ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17

נעמט אן פון 1-2 און פון 4-6 נאכמ.

ערעפנונג פון יובילער מאגאזין „MANON“

היינט דאנערשטאג דעם 10 יאנואר 1935

פיליע פון דער בעקאנטער פירמע I. HALPERN אין קראקא

זילבער-גאלד-זייגערלעך-ביזשוטעריע-פלאטערען

פאבריקס-פרייזען. פיעטריקאווער 70

טעל. 234-07

סאלידע סאך-בעהאנדלונג

פיעטריקאווער 70

עסטעטישער פונקט פון דער פיעטריקאווער גאס

נישט קוקנדיג אויף דעם, וואס די הויפט-גאס פון אונזער שטאט, די פיעטריקאווער, פארמאגט נישט אין פארגלייך מיט אויסלאנד אזעלכע געביידעס, מאנומענטען א. א. וו."

קען זי זיך אבער רוהמען מיט איהרע שעהנע שויפענסטער.

די ערשטע אויפמערקזאמקייט ציהט אויף זיך דאס שויפענסטער פון ניי-ערעפענטען יובילער-מאגאזין „מאנאן“, וואס איז הערליך דעקארירט מיט די שענסטע אויסארבייטונגען פון דער רענאמירטער קראקעווער פירמע י. האלפערן.

פון הונגער און קעלט

(א) אויף זגערזשער גאס נעבען באלוטער מארק האט מען געפונען אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד די 29-יעהריגע היימלאזע ענגא קאפראוויטש, וועלכע איז געפאלען פון הונגער און צוליב דעם שטארקען פראסט איז ביי איהר אפגעפרוירען געווארען די אויערען און הענד. די אומגליקליכע איז אפגעפיהרט געווארען דורך דער פאגאטאוויע אין רעזערוו-שפיטאל.

פארפאל ביי דער ארבייט

(א) אין שווייקערטס פאבריק, גדאנסקא 47 איז דער ארבייטער יאזעף טאטאראיקא ארייננעכאפט געווארען דורך א טראנסמיסיע-רימען און איז שווער פערוואונדעט געווארען. אין א שווערען צושטאנד איז דער פערוואונדעטער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל פון דער קראנקען-קאסע.

נעכטען געקויפט — היינט געווינען!

ווי מיר ווערען געוואויר איז דאס גרעסטע געווינס פון דעם נעכטיגען ציהונגס-טאג פון דער 4-טער קלאס 10.000 זל. אויף נומ. 83220 געפאלען אין דער קאלעקטור פון נ. יאטקא. איינער פון די געווינער, א האנדווערקער, קען זיך באמת ריהמען מיט זיין אומגעוועהנליכען גליק. ערשט אין 4-טען ציהונגס-טאג האט ער געקויפט א פערטעל פון דעם אויבענדערמאהנטען נומער אין דער אפטיילונג פון דער קאלעקטור נ. יאטקא אויף די נאוואמיעסקא 1 און שוין צומארגענס האט איהם די קאלעקטור פאר זיינע 40 זלאטעס אויסגעצאהלט א סומע פון 2000 זלאטעס. יעצט האט ער בעקומען מוט — געקויפט א האלבען לאס און ווארט אויף דעם מיליאן.

Dr. H.Rakowski

אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

האט זיך איבערגעצויגען פון זאווארוקא 8 אויף טראונגטא 5, טעל. 137-34.

די עלטסטע יובילער-פירמע אין לאדז, עקזיסט. זייט 1875 י.

A. KANTOR S-cy GRAND HOTEL

רעוועלאציאנס-נידריגע פרייזען. 89 אומזיסטע טאקסירונג פון ביזשוטעריע.

פראטעסט פון לאדזער רעוויזיאניסטען

מאנטאג איז אין זאל פון לאדזער „הצה“ר“ 6 שערפיען 2 פארגעקומען א פראטעסט-מיטינג געגען דער דעפארטאציע-גזירה איבער אחי-מאיר און דר. ייבין. נאך די רעדעס פון די ה“ה מגר. ט. בערקאל מ. קלינגבייל און מ. קראקאווסקי האט דער עולם אנגענומען א פראטעסט-רעזאלוציע געגען דעם ווילקיר פון דער ענגלישער מאנדאטאר-מאכט.

די רעזאלוציע ווערט געשיקט צום פעלקערבונד ראט, ענגלישער אמבאסאדאר אין ווארשא און צום הויך-קאמיסאר אין א“י.

פראפ. אינזש. עדוואַרד אולמאן

פראפ. אינזש. עדווארד אולמאן איז געבוירען געווארען דעם 21 יאנואר 1870 י. אין יעקאטערינאסלאוו.

נאכ'ן בעקומען מאטורע אין יאהר 1889 אין דער 3-טער קלאס פון קלאסישען פעטערבורגער גימנאזיום, איז ער אריינגעטרעטען אין טעכנאלאגישען אינסטיטוט אויף דער מעכאנישער אפטיילונג, וועלכע ער האט געענדיגט אין יאהר 1895 מיט'ן דיפלאם אינזש. טעכנאלאג, דערביי האט ער זיך ספעציאליזירט אויפ'ן עלעקטראטעכנישען געביט. דאס זעלבע יאהר האט פראפ. אולמאן איבערגענומען דעם פאסטען אלס קאנסטרוקטאר אין די טעכנישע אנשטאלטען „נעווסקע ווארשטאטען צו בויען שיפען און מאשינען“.

אין יאהר 1896 האט ער אויסגעפיהרט די פונקציעס פון געהילף-נאטשעלניק פון דער טעכנישער אפטיילונג פון די „אלעקסאנדראווסקער מעכאנישע אנשטאלטען“ און אין 1898 איז ער אריינגעטרעטען אין די „עלעקטרישע געזעלשאפט פון 1886 יאהר אין פעטערבורג, וואו ער איז געווען עלטסטער אינזשיניער פאר אויפבוי.

אין 1906 האט דער ראט פון פעטערבורגער פאליטעכניקום בעשטימט דעם פערשטארבענעם עדווארד אולמאן אלס פראפעסאר, אנפערטרויענדיג איהם די אפטיילונג פאר'ן בוי פון עלעקטראווניעס. דעם פראפעסארען-פאסטען האט ער פארנומען ביז'ן 1919 און דערנאך האט ער פערלאזט רוסלאנד צוליב דער פאליטישער איבערקעהרעניש.

נאכן פערלאזען רוסלאנד איז ער אוועק קיין שפיצבערג, וואו ער האט פארנומען דעם אמט אלס לייטער פון די טעכנישע אפטיילונגען פון קויהלען-גרובען. אין אקטאבער 1925 יאהר, נאכן ארגאניזירען זיך פון דער לאדזער עלעקטראווניע, אקצ. געז. וואס עס האט איבערגענומען די ג. לאדזער אפטיילונג פון דער לאדזער עלעקטרישע געזעלשאפט פון 1886 יאהר, וועלכע איז זיינער צייט געווען אונטער דער מלוכה'שער פערוואלטונג, איז דעם פראפ. אינזש. אולמאן אנפערטרויט געווארען דער פאסטען אלס הויפט-דירעקטאר פון דער דאזיגער אינסטיטוציע ווי אויך אלס מיטגליד פון דער פערוואלטונג. אויסער דעם איז ער אין 1933 יאהר בעשטימט געווארען אלס דירעקטאר-פערוואלטער און מיטגליד פון דער פערוואלטונג פון דער זגערזשער עלעקטראווניע, אקצ. געז. אין זגערזש.

אויף די דאזיגע אמטען איז ער פערבליבען ביז צו דער לעצטער מינוט. דער פערשטארבענער, כאטש ר'איז געווען א פרעמדער בירגער, האט ער געאפפערט פיל מיה פאר געזעלשאפטליכע און קולטורעלע אינסטיטוציעס, אלס אנערקענונג פאר זיינע פערדינסטען איז ער בעשאנקען געווארען מיט אָרדער „פאלאניא רעסטיטוטא“.

אויטאבוס ארויפגעפאהרען אויף א פוהר

דער פוהרמאן איז שווער פערוואונדעט געווארען

(א) אויפ'ן וועג פון זגערזש קיין פיאנטעק איז נעכטען פארגעקומען א קאטאסטראפע. אויף א פוהר, מיט וועלכער ס'איז געפאהרען יאן מיכאלאק איז ארויפגעפאהרען אנ'אויטאבוס, מיכאלאק איז שווער פערוואונדעט געווארען און מ'האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל. דער שאפער איז ענטלאפען צוזאמען מיט דעם אויטאבוס, די פאליציי זוכט איהם.

געבוירען א קינד אויף דער פראסט

(א) אנ'אויסערגעוועהנליכער פאל איז נעכטען פארגעקומען אויף פיוונא גאס, רעגינא יאנטשאק האט פלוצלונג, געהענדיג אין גאס בעקומען געבורטס=וועהען און אוועקגעפאלען אויפ'ן טראטואר. נאך איידער ס'איז אנגעקומען די פאגאטאוויע האט זי געבוירען א קינד, זי איז צוזאמען מיט דעם עופה'לע אפגעפיהרט געווארען אין קימפעטארין-קליניק.

3 חדשים ארעסט

פאר אונלעגאל אריבערגעהען די גרעניץ

(א) יצחק גרייזער איז נעכטען פערמשפט געווארען אויף 3 חדשים ארעסט פאר פרובען אונלעגאל אריבערגעהן די גרעניץ קיין דייטשלאנד.

נ. ע. חי' האפשטיין

נאך א לאנגער און שווערער קראנקהייט איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 56 יאהר די איידעלע פרוי חיה האפשטיין.

די פערשטארבענע שטאמט פון גרויסן יחוס. זי איז אנ'אייניקעל פון געוועזענעם ערשטען לאדזער רב ר' יחזקאל נאמבערג ז“ל. איהרע זיידעס און עלטער-זיידעס זענען געווען דער „קדושת לוי“ פון בערדיטשעוו, „בית מאיר“ פון פאזען און פון אנדערע גרויסע רביים און לומדים.

דער טויט פון דער איידעלער פרוי, האט אין די קרייזען פון איהרע קרובים און פריינד ארויסגערופען גרויסען טרויער.

זאל איהר די ערד גרינג זיין!

● ר. איזראעל

דער בערזען-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

87

— נאך נישט רעגירען, האט דער אינספעקטאר געזאגט, דער קנויל מוז זיך אויפוויקלען אויף דעמזעלבען אופן ווי ער האט זיך פערפלאנטערט.

— וואס וועל איך דערפון האבען, אז דאס מיינע'דסטע א ן די וועלט האב איך פערלוירען.

— אמת, איך פערשטעה אייער לאגע, אבער איז דאך מעגליך, אז איין לעבען זאל געהען אזוי ווי מיר ווילען, מיר מוזען איבערשמעצען נישט אין צרות, נישט אין מזלה, אויך וועלכער מיר האבען אבסאלוט נישט פערדינט.

— ס'זענען אבער פעראן צרות, וועלכע מיר קענען אבער בשום אופן נישט איבערהאלטען און מיר דוכט זיך, אז מיך האט געטראפען אזא צרה.

— גלויבט מיר, אז ס'איז פעראן נאך ערגערס איז פונדעסטוועגען... אבער צו וואס זיך איצט ארייבלאזען אין אזעלכע פילאזאפיש-פעסימיסטישע שמועסען, מיר האבען נאך נישט אלץ ערלעדיגט וועגען וואס איך בין דא אהערגעקומען.

— דוכט זיך מיר, אז איך האב אייך אזויפיל דערציילט, אז מעהר וועט איהר פון מיר גארנישט ארויסקוועטשען.

— אזוי דוכט זיך אייך, דאס וואס איהר האט מיר דערציילט, גיט ערשט מאטעריאל צו פרישע געשפרעכען.

— אפשר יא, איך ווייס שוין גארנישט וועגען וואס איך צו דערציילען, א חוץ דעם שווינדעל וואס מ'האט ביי מיר אויסגעפיהרט אין בעת וועלכען מ'האט מיר צוגענומען א גרויסע סומע געלד.

— וועגען דעם וויל איך גארנישט, אז איהר זאלט מיר דערציילען, ווייל איך האב וועגען דעם געהערט אין דער פאליציי, מ'האט מיר וועגען דעם דערציילט מיט אלע פרטים און איך בין טיף איבערצייגט, אז אויך די דאזיגע מעשה האט עפעס א שייכות מיט דער פרוי רובין אדער איהרס א מיטהעלפער, נאר דאס ווילען מיר נאך זעהען. דערווייל האב איך פאר איין נאך אין פראגע און איך וואלט אייך ווייטער אמאל געמאטערט, אז איהר זאלט נישט אנגעהמען דעם כאראקטער פון אנ'אויספארשונג. זאלען מיר אין ווייטער רעדען אזוי פריינדליך ווי ביז אהער. אין אזא פריינדליכען שמועס ווילען מיר פיל מעהר דערגרייכען ווי בעת אנ'אויספארשונג, נאך מעהר דערפאר, ווייל מיר זענען דאך שוין איצט פריינד און מיר פערשטעהען זיך שוין געגענזייטיג אויסגעצייכענט.

— אמת איך בין זעהר מיד און ערשעפט, אבער איך בין גרייט אייך נאך ווייטער צו דינען אויב איהר דארפט דאס.

דער אינספעקטאר איז פויל צוגעגאנגען צו זיין טאש און ארויסגענומען פון דארט א פאטאגראפיע, ער האט זי אינטערעסאנט אונטער דער נאז פון מארקוסן און האט געפרעגט.

— זאגט מיר מיסטער שמעון מארקוס, ווייסט איהר ווער ס'איז דער מאן אויף דער דאזיגער פאטאגראפיע?

מארקוס האט זיך נישט געוואונדערט וואס דער אינספעקטאר שטעלט אויף דעם אופן די פראגע, ווייל סוף-כל-סוף איז דאך דאס געווען א פאליציי-בעאמטער, וועלכער איז געווען פעראינטערעסירט אויף וואס פאר א אופן ס'זאל נישט זיין ארויסבעקומען דאס וואס ער האט געזוכט און געדארפט.

מארקוס האט גענומען די פאטאגראפיע אין דער האנד געדרעהט אין אלע זייטען און זיך נישט געאיילט די אנצוקוקען. ער איז געווען זיכער, אז דאס איז די פאטאגראפיע פון דער פרוי רובין אדער פאני, יענעפאלס פון אימיצען פון די פערזאנען וועגען וועלכע ער האט גערעדט מיט'ן אינספעקטאר. דער פאליציי-בעאמטער האט געווארט ביז מארקוס וועט די פאטאגראפיע אנקוקען, ער האט זיך אויך נישט געאיילט, פון דזשאנען האט ער דאך שוין מעהר וועניגער געוואוסט וועגען דאס איז, ער האט נאר איצט געווארפט קאנטראליר צו דאס איז ווירקליך אזוי. ענדליך האט מארקוס גענומען די פאטאגראפיע אין די אנגעקוקט, ער מארקוס האט געקביישט דעם שטערן, פערזשמורעט די אויגען, געקוקט אויף דער פאטאגראפיע, זי צוריק אוועקגעלעגט, נאכאמאל אנגעקוקט, גערייבן דעם שטערן, ביז ענדליך ער האט זיך צולאכט.

— איך וואלט געשוואוירען, אז דאס איז לעאן בלומאן, אבער נאר דעמאלס ווען מ'וואלט אויף דעם פנים צוגעטשעפעט א בריטע שווארצע בארד, אבער ניין, דאס איז נישט ער, ער איז דאך נישט געווען אזוי בלאס קיינמאל, דער מענש זעהט דאך דא אויס אזוי ווי ער וואלט געטראגען א טויטען-מאסקע.

— קוקט אייך גוט איין, מיסטער מארקוס, אפשר איז דאס אלץ וואס איהר האט דא געזאגט ריכטיג, אפשר שטימט דאס אלץ הונדערט פראצענט מיט דער ווירקליכקייט.

— אבער ניין, איך זעה דאך, אז דאס איז א פרישע אויפנאהמע, איך קען זיך דאך אויף די דאזיגע זאכען, איך בין אנ'אמאטאר-פאטאגראף און איהר זיך קיינמאל נישט ארויס אהן מיין פאטאגראפישען אפאראט. דעריבער זעה איך, אז די דאזיגע פאטאגראפיע איז נישט לאנג געמאכט געווארען און ס'קען דעריבער נישט זיין דער וועלכער איז שטארק ענליך צו דעם דאזיגען פנים.

— כא-וואס איז דאס נישט מעגליך? אפשר איז עס פארט מעגליך?

— ניין, בשום אופן נישט, ווייל לעאן בלומאן האב איך געזעהן ערשט מיט אנ'ערך פיר טאג צוריק, אזא פנים האט ער זיכער נישט געהאט און דערצו האט ער דאך דעמאלס נאך געטראגען זיין שעהנע בריטע שווארצע בארד, מיט וועלכער ער האט שטאלצירט און ער וואלט קיינמאל נישט מסכים געווען זי אפצוגאלען.

— איז מעגליך, ליבער מיסטער מארקוס, מיטוט אמאל אזעלכע זאכען, מיט וועלכע מען איז נישט מסכים, און צו וועלכע מ'ווערט געצוואונגען. איהר האט דאך א סימן אן אייך, דאס, וואס איז מיט אייך געשעהען, איז אויך נישט געווען לויט אייער ווילען און הסכמה. דאס זעלבע האט אויך דאך געקענט געשעהען מיט דעם דאזיגען לעאן בלומאן, פאר וועמען איהר זעהט איהר אן דעם מענש, וועלכער געפינט זיך אויף דער דאזיגער פאטאגראפיע.

— שוין אין אזא קורצער צייט? איך האב דאך אייך ערקלערט, אז איך האב איהם ערשט מיט פיר טעג צוריק געזעהן און מיט איהם גערעדט.

איך גלויב אייך, מיסטער מארקוס, אפער ווייל דארף דאס דויערן פון שלאגען ביז טויט. אין אויגענבליק. א סעקונדע גענוגט דערצו.

איהר ווילט דאך דערמיט נישט זאגען, א בלומאן...

— איך וויל נאך דערוויל גארנישט זאגען, ווייל איך האב נאך נישט, וואס צו זאגען, צוערשט וואלט איהר מיר אויך פיינדליך געווען צו דערציילען, ווער ס'איז דאס דער דאזיגער לעאן בלומאן, וואו וואוינט ער? מיט וואס בעשעפטיגט ער זיך? בכלל אלץ, וואס איהר ווייסט וועגען איהם, דאס איז א זעהר נויטיגע אינפארמאציע, אפשר נויטיגער פון דעם אלעם, וואס איהר האט מיר ביז איצט געזאגט.

מארקוס האט שוין דערפיהלט, אז אין דעם ענין שטעקט עפעס א געהיימניש און דאס נישט קיין געוועהנליכע, עפעס איז שוין, לויט זיין מיינונג, מיט בלומאנען געשעהען. איצט ווען ער האט זיך צוגעקוקט צו דער פאטאגראפיע, האט ער שוין בולט געקענט אינטערעסירען יעדען בעזונדערען געזיכטס-שטריך, יעדער ספק דערין, צי דאס איז בלומאן, אדער נישט, איז פערשוואונדען געווארען, געוויס איז דאס בלומאן, ווי אזוי האט ער אפילו געקענט צווייפלען דעריין, אז דאס איז ער.

(פארטזעצונג קומט)

וויכטיג פאר עולים נאך ארץ-ישראל

דער פאסאדוקא קורס ביים החלוץ-הלאומי וואַרשאַ מיעדזיאנא 3 האט אנגעהויבען די טע-אָרעטישע און פראקטישע ארבייט, פון לייגען פאסאדוקע, בעטאָנענע פאדלאָגעס, ווי אויך אויס-אַרבייטונג פון קינסטליכע שטיינער. דער קורס ווערט געפיהרט דורך אינזש. ספעציאל. צוליב דער גרויסער צאָל ווענדונגען פון דער פראָווינץ ווערט געשאַפען אַ צווייטע גרופע פאר פראָווינצער, וועלכע הויבט אָן די למודים דעם 2 פעברואַר 1935. אינפאָרמאַציעס ערטיילט דער סעקרעטאַר-יאַט פון די קורסען, נאָכ׳ן ביילייגען אַ פאָסט מארקע אויף אַנ׳ענטפער.

„ארץ ישראל אין דער נאהנטער מזרח

עס איז ערשינען דער נומ. 12 (28) פון חודש-זשורנאַל „ארץ-ישראל און דער נאָהנטער מזרח” אָרגאַן פון דער פויליש-ארץ-ישראל׳דיגער האַנדעלס-קאַמער. דער נומער ענטהאַלט אַ רייכען אינפאָרמאַטיווען מאַטעריאַל, אַ אינטערעסאַנטע כראָניק און אַרטיקלען.

פאַר פעלשען פּיטער

פערמשפט געוואָרען אויף 6 חדשים אַרעסט

(א) קאזשימיערא קאַלסקא איז נעכטען גע-שטאַנען פאר׳ן געריכט פאר פעלשען פוטער, מישענדיג זי מיט מאַגאַרין, צוליב דעם וואָס די בעשולדיגטע איז שוין איינמאַל בעשטראַפט געוואָרען פאר אַזאַ פערברעכען, האָט זי דאָס שטאָטישע געריכט פערמשפט אויף 6 חדשים אַרעסט.

„פאלקיסטישע בלעטער”

עס איז אַרויס פון דרוק דער נומער 5 „פאָל-קיסטישע בלעטער” אָרגאַן פון דער יודישער דע-מאָקראַטישער פאָלקס-פּאַרטיי אין פוילען. דער נו-מער ענטהאַלט אינהאַלטסרייכע אַרטיקלען.

זעלבסטמאָרד פון א יודישער פרוי

(א) אויף נאַוואָטוואָליטשא 22 האָט זיך נעכ-טען אָפּגעשפּילט אַ שרעקליכע טראַגעדיע. די שכנים פון הויז האָבען דערהערט פון איינערס וואוינונג שרעקליכע קרעכצען, ווען זיי זענען אַריין אין דער וואוינונג האָבען זיי געטראָפען לאה איינזער אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד. ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט האָט זיך לאה איינזער פערסמט. דער דאָקטאָר פון דער פאַגאָטאָוויע האָט זי אין אַנ׳ערנסטען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּי-טאָל פון דער קראַנקען-קאַסע.

צווייטער טורן-פעסט פון „מארגענשטערן”

דער לעצטער טורן-פעסט האָט מיט זיין שיינקייט, איינפאַלען, ליכט-עפעקטען און קאָס-טיומען איבערגעשטיגען אַלע ביז-איצטיגע „מאָר-גענשטערן”-טורן-פעסטען.

כדי צו געבען די מעגליכקייט צו בעזוכען דעם טורן-פעסט אַלע די, וועלכע האָבען איהם נישט געזעהען דאָס ערשטע מאָל, ווערט דער טורן-פעסט איבערגע׳חזר׳ט, זונטאָג דעם 13 יאַנואַר ה. י., 6 אָוונד און טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי”.

גנבות

(א) אין דער וואוינונג פון לעאָן זאַנדער, בושעושינער 41, האָבען זיך אַריינבעקומען גנבים און צוגענומען מלבושים און וועש פאר 800 זל.

פון אַלעיס וואוינונג אויף פראַנטשישקאַנער 15 פערשידענע זאַכען 700 זל.

פון בראַניא טענענבוימס וואוינונג שרודמיעסקאַ 31 האָט מען צוגענבעט זאַכען פאר 400 זלאָטעס.

די פּאָליציי זוכט די גנבים.

64

10.000.— זל.

אויף נומער 83220 — דאָס גרעסטע געווינס פון דעם נעכטיגען טאָג איז געפאַלען ביי אונז!

נ. יאַטקאַ

פּיעטריקאָווער 22
פּיעטריקאָווער 66
נאָוואָמיעסקאַ 1

דאָס גליק איז שטענדיג מיט אונזערע שפּילערס!

לאָזען צו דער 1-טער קלאַס שוין צו בעקומען!

ציהונג פון דער מלוכה-לאטערי

4-טע קלאַס — 5-טער טאָג

zł. 10.000 — 1737 83220

zł. 5.000 — 3750 7066 19221 161426 163157

zł. 2.000 — 1444 11788 19695 31699 38991 — 49693 64501 70448 79043 95166 97336 100667 — 120413 132422 139584 140389 144479 148584 — 155032 157566 157556 162688 166481 167369 — 174128

zł. 1.000 — 707 8505 14875 22264 21385 — 24337 29234 25533 31723 33306 45228 52198 — 54796 52567 53337 55377 59270 55288 60121 — 61625 63337 66231 79794 7979 79727 87042 91227 100178 103280 101873 105123 109123 128182 — 128601 126120 126256 130812 152889 154107 — 156045 156192 168881 176724 177716

Stawki po 200 złotych

137 244 390 473 522 71 624 87 759 815 77 931 1142 45 93 284 379 40 512 50 95 662 738 93 834 935 2025 61 141 240 481 540 756 858 3053 278 345 438 527 93 645 809 931 4061 62 86 203 13 594 629 58 717 913 22 5014 131 295 96 461 529 66 82 642 96 6139 280 517 66 627 767 811 23 7021 142 340 488 571 719 21 53 863 64 87 96 971 8000 8029 422 410 50 527 79 620 21 856 983 9222 476 97 692 870.

100114 226 37 387 576 667 11184 227 605 742 52 834 954 77 12036 113 398 510 57 89 668 783 907 38 57 64 13006 107 13 276 366 70 756 963 14127 390 425 55 68 89 456 82 643 807 22 89 15270 458 567 770 86 876 96 941 16125 228 56 63 346 427 574 717 78 867 84 919 57 17215 305 22 477 577 621 29 707 809 979 84 18002 60 96 107 14 241 70 412 556 742 873 971 19000 19004 49 126 229 68 319 73 65 3736 57 846 961.

20011 195 379 462 507 87 753 21018 234 443 613 39 58 939 22015 149 440 74 878 28053 112 54 337 418 552 788 844 902 25052 243 95 345 63 82 596 607 802 921 25212 512 642 52 61 74 701 835 76 80 90 948 26080 147 225 57 392 78 525 608 21 732 43 86 804 31 27145 362 74 86 536 755 904 94 28022 206 63 91 428 86 589 697 763 970 29039 147 324 37 500 527 62 90 896.

30189 314 27 62 71 77 428 601 17 800 830 36 904 31114 62 281 343 544 678 847 32019 126 397 401 57 559 630 47 64 78 779 808 97 940 99 33022 76 266 301 41 57 79 404 558 625 37 66 779 805 963 34016 206 78 84 33 582 637 81 771 47 88 911 14 3512 186 342 402 3 504 25 624 93 786 813 35 70 36048 84 208 371 70 416 69 505 65 691 963 86 37041 100 1043 210 70 335 80 419 20 27 93 643 737 805 22 82 927 38 38045 268 94 301 33 596 630 47 936 39067 74 124 08 220 347 403 662 782 891.

40111 33 235 371 646 71 805 84 909 41047 73 77 101 53 74 264 510 714 61 86 861 74 969 42159 80 334 444 73 81 556 619 724 43202 66 78 89 313 445 530 737 84 814 902 44059 139 78 265 410 89 598 657 85 832 904 45030 79 86 162 330 407 587 609 36 814 37 67 973 46019 36 110 28 40 467 505 89 611 907 2454 47002 41 91 219 86 87 431 641 55 74 803 32 911 48083 458 510 72 627 811 25 969 49099 180 273 99 393 439 526 616 21 765 813 43 78 505 63.

50008 88 198 358 88 910 54 55 71 91067 240 517 780 800 67 73 904 905 52015 221 321 438 45 578 692 738 814 82 993 53282 320 63 427 700 54070 280 463 510 54 66 710 71 858 919 55012 147 50 212 35 47 86 423 37 83 510 76 843 941 56024 146 217 42 96 410 512 43 602 68 833 47 57044 10 205 57 67 359 632 709 910 19 58113 250 527 716 54 519 21 59000 250 605 715 86 833 901 7 8 11 66.

60156 250 655 863 989 61031 1336 230 73 410 75 545 648 819 60 62275 542 80 759 864 63000 364 75 481 624 88 99 759 58 60 316 21 52 64210 570 624 27 700 576 981 65006 54 63 148 316 42 683 943 66000 12 431 40 622 67003 228 307 564 706 851 68057 85 80 126 212 26 95 379 96 608 10 32 932 69036 37 178 283 311 15 458 570 737 840 85 929.

700023 128 50 266 302 478 697 735 952 69 71019 158 65 78 209 372 429 220 94 723 31 850 915 72059 268 321 23 37 485 562 66 654 73 865 73072 189 288 358 517 850 68 70 908 37 74102 82 201 468 90 548 746 83 808 55005 156 376 501 7 93 603 89 724 844 933 70 76122 704 96 597 634 82 790 892 938 17 49 77017 216 55 82 422 32 39 855 75032 49 184 301 435 49 57 605 823 49 53 950 68 79171 376 87 426 721 33 816 909

80097 326 462 567 604 42 82 723 31 81194 271 84 454 684 87 755 70 901 61 77 82037 53 564 68 849 83063 108 99 48 94 240 60 374 556 90 655 725 808 91633 84128 201 61 304 61 476 600 728 882 85099 170 92 221 500 631 992 86034 520 611 764 65 933 64 90 87037 154 285 437 75 538 891 965 88048 160 92 541 686 792 844 902 89139 60 243 470 71 883.

90130 282 540 678 829 63 908 69 91135 80 260 314 448 76 502 71 864 70 917 25 92087 263 316 18 465 93 94 931 93002 179 98 238 381 408 878 933 87 94127 41 522 53 816 95377 428 53 593 663 86 804 53 994 26090 100 223 505 10 29 32 703 47 50 52 917 991201 6 54 95 96 408 520 65 632 78 82 731 832 72 98102 36 43 92 457 514 39 639 736 41 840 47 64 99104 233 613 96 841 62 954.

100007 44 118 388 74 503 61 64 626 28 711 949 52 101027 91 95 741 102143 239 324 89 613 56 83 103041 249 330 58 89 426 529 800 84 912 16 76 104137 237 44 81 610 51 701 12 81 105041 357 88 334 51 556 69 680 750 851 66 908 28 93 106030 572 624 76 809 998 107044 59 74 382 908 418 735 52 76 947 108057 94 226 364 425 94 608 41 800 947 109224 49 51 345 424 515 26 63 604 10 812.

110022 243 599 993 111458 655 85 733 112212 401 7 501 731 892 113030 40 135 57 436 616 24 39 51 98 758 838 51 114150 294 449 570 621 890 923 60 115029 164 274 301 83 570 688 470 79 116094 209 453 515 33 780 83 823 27 41 89 117429 48 512 91 681 714 40 69 118007 389 416 84 575 609 12 707 32 48 952 71 88 87 119057 92 309 32 616 727 48 986.

121021 119 61 285 442 50 86 75 80 762 84 834 984 121130 229 45 322 229 35 94 460 509 85 95 651 81 796 991 122016 65 121 26 265 417 581 637 845 46 85 123001 11 16 59 129 288 382 447 64 540 41 601 711 97 924 33 40 124011 54 167 296 410 83 565 610 26 824 125216 438 52 569 71 703 126079 135 255 533 712 127032 209 379 777 93 803 53 93 910 13 128053 66 113 57 275 95 335 467 97 570 753 4 983 129096 152 73 894

13072 113 54 6 232 51 78 363 76 449 68 695 737 873 131037 68 410 695 727 57 964 132114 243 528 892 905 — 133075 91 335 454 65 560 607 77 717 66 988 96 134097 195 237 321 54 62 593 759 905 96 135006 22 252 451 664 857 136041 116 202 7 86 432 65 606 52 840 92 919 42 137 134 38 65 356 417 23 569 75 138044 80 148 202 470 579 92 623 39 139080 94 208 82 315 463 532 58 694 704 854 80 954 86 140027 198 221 398 440 141016 105 200 27 515 945 76 — 142188 201 29

140016 105 2000 27 515 945 73 142188 201 29 443 613 15 724 816 28 94 143132 41 304 443 678 83 91 724 47 70 986 — 144162 277 309 36 794 828 62 71 914 145000 40 74 78 123 307 572 675 723 30 933 94 146040 160 358 681 837 961 147084 178 246 386 485 89 560 693 841 148134 432 4 56 83 615 718 819 149023 26 459 67 673 710 39 79 84 914

150191 433 722 809 960 151226 511 682 703 813 927 152020 39 89 140 82 208 80 63 419 21 41 54 762 92 841 94 153006 193 201 22 300 34 67 407 536 685 857 919 94 154014 53 105 212 17 88 427 155048 199 228 59 3000 33 453 606 740 929 156017 111 2111 90 320 55 75 448 550 72 714 66 67 800 157020 65 128 88 260 317 478 586 711 31 833 43 917 158002 49 153 31 58 60 395 625 35 732 82 920 159055 252 546 647 87 755 925 89

160013 159 280 97 348 437 651 726 869 901 161020 495 606 712 94 868 — 162087 195 201 86 362 65 681 876 967 163121 23 70 209 25 401 535 628 51 2 780 903 27 164203 83 51 600 37 39 61 63 883 90 165037 41 42 107 443 45 52 57 896 166074 881 102 313 47 458 62 72 713 857 65 923 30 167014 261 3333 446 58 673 722 31 840 45 90 168056 352 451 511 89 638 49 96 754 852 692 169153 — 223 302 703 896 98 900

170066 268 84 313 483 641 613 249 97 828 967 171494 889 913 59 172132 — 243 340 92 742 819 58 97 173060 150 391 414 73 655 174063 76 85 198 363 68 431 500 636 47 802 175117 264 618 789 948 176027 200 205 58 530 711 42 851 912 177010 89 79 17 209 379 562 61[illegible]

823 81 178001 129 47 217 97 386 417 22 524 86 614 17 79 757 874 179007 102 370 434 48 996 872 950

II CIĄGNIENIE.

zł. 10.000 — 44276

zł. 5.000 — 5106 17797 39715 90591 155738 —

zł. 2.000 — 22903 30881 35962 55977 14892 62918 77795 94496 96526 114684 118543 148266 149228 156658 159196

zł. 1.000 — 3037 9835 15553 19894 25228 — 28253 33044 35461 43522 44235 45023 48362 — 49336 51854 50368 50320 54553 55452 61955 — 60138 63893 62468 66242 66026 74946 77050 — 77633 78461 82545 85977 87577 99599 106804 — 105640 109773 117397 119966 120706 121664 — 123284 126348 126386 128851 127199 130614 — 130450 136410 135351 144066 148072 152404 — 171194

STAWKI PO 200 zł.

234 87 315 604 41 71 90 961 1028 129 205 52 357 404 52 72 672 882 929 2019 157 79 89 261 491 519 828 46 98 903 46 50 3004 109 85 242 596 604 62 929 — 4290 524 672 718 5071 74 97 116 267 82 361 76 563 620 21 34 87 731 63 69 842 85 6058 113 78 323 409 88 561 84 903 31 38 71 66 80 217 322 504 72 78 724 95 802 81 46 30 244 309 54 516 75 600 906 9293 376 540 55 615 86 708 800 985

10114 214 398 404 588 633 746 810 946 11234 95 751 99 501 614 858 931 12010 59 209 85 542 644 791 822 13125 479 — 538 76 742 52 73 882 958 14068 82 288 507 732 835 15036 341 82 469 592 693 762 811 31 16040 398 721 893 17032 197 314 71 414 52 94 518 76 763 78 82 — 18025 341 664 79 716 818 35 984 43 — 191061 68 299 515 99 872 987

20086 15 85 26 86 395 5048 63 652 63 84 490 95 930 52 78 21209 48 58 80 97 334 519 699 710 44 880 22039 85 193 289 356 439 616 22 72 75 734 853 23139 80 359 547 59 634 51 58 792 24010 54 73 170 368 444 673 729 69 838 25095 450 619 801 970 266 42 756 778 160 82 235 338 707 807 40 901 28008 25 95 140 213 29 47 129 49 98 722 43 825 45 923 29033 70 107 233 476 78 524 45 52 676 928 89

30005 54 94 105 346 484 574 606 20 730 39 84 968 83 31017 154 93 278 476 564 80 763 953 32246 309 29 489 98 643 828 918 33298 434 513 80 94 721 31 969 34056 83 87 150 86 214 44 323 34 55 97 483 57 728 74 802 07 35 93 35017 113 262 61 430 511 32 622 20 81 758 68 872 932 67 36121 28 613 86 748 49 90 826 918 37111 14 255 340 698 727 817 969 38018 161 92 297 308 62 652 99 739 98 39094 319 22 40 42 436 66 726 930 47

40063 248 357 80 422 511 80 674 928 31 41140 49 203 16 212 607 61 725 81 29 52 54 42014 108 87 260 308 48 66 557 949 59 72 48444 453 658 751 92 885 948 44066 135 235 48 36 91 431 59 70 675 82 710 83 802 69 70 838 45107 51 255 — 361 440 508 19 2069 72 87 726 723 56 66 91 46068 70 79 124 36 210 37 386 — 402 521 640 829 58 935 47127 43 266 346 96 403 573 715 48098 103 31 262 348 472 608 34 64 769 809 65 935 490 8 210 40 48 440 614 59 72

50115 242 70 599 694 758 98 51018 19 190 202 467 180 92 619 734 979 — 52118 87 287 85 707 20 84 5307 132 279 712 415 501 18 621 36 41 775 853 54248 355 463 650 92 835 918 53 55058 88 — 195 452 71 509 79 719 80 868 67 97 921 56021 191 248 59 67 309 24 51 83 497 656 86 709 25 80 94 855 81 85057 82 100 19 50 235 414 658 794 827 50 58198 242 75 334 50 460 507 37 47 739 72 802 902 59028 171 335 411 20 504 42 536 56 710 40 77 813 74

60128 419 32 598 672 742 61009 83 117 254 364 74 79 906 520 859 976 92 62047 177 220 498 588 612 73 735 887 92 63043 119 92 214 316 24 442 649 752 78 936 64226 74 44 70 489 535 613 766 840 65072 109 79 98 324 530 623 924 — 66008 30 342 587 617 832 903 73 67099 270 397 484 673 84 702 08 75 904 07 99 68009 17 22 258 69 361 75 446 506 — 716 69 342 69106 42 45 47 57 263 374 — 423 87 5562 675 70022 262 366 87 439 527 87 75 [illegible] 11839 342 452 86 525 26

73 634 49 92 729 928 55 27007 110 19 47 56 283 87 311 526 709 80 916 75 — 73032 188 222 39 70 389 408 83 94 705 28 74255 82 355 520 606 63 740 99 872 — 75003 13 175 98 222 517 23 25 630 58 731 941 76205 318 95 97 500 93 602 33 88 920 77005 40 33 200 307 14 97 34 47 658 877 99 978 91 79159 70 441 563 71 874 934 79035 235 45 84 335 56 432 42 72 506 65 90 94 694 69 950

80338 57 69 413 60 530 73 625 844 81185 481 588 616 890 99 972 82023 443 565 837 83291 93 802 08 59 67 697 760 76 801 50 946 94 84052 95 105 253 2331 469 588 792 831 43 945 85002 05 08 93 141 219 313 67 402 20 80 597 700 51 887 — 86078 358 516 642 52 66 77 914 87187 255 62 98 601 911 61 88056 73 84 203 64 94 349 405 28 — 589 736 836 89081 227 44 316 63 78 502 26 78 — 641 737 82 884 935 58

90000 62 77 227 316 17 68 424 550 61 67 704 97 91331 479 529 54 669 72 771 825 55 92113 — 268 479 542 622 50 69 715 930 70 93100 10 51 — 261 98 409 597 68 763 800 27 41 50 63 913 [illegible] 88 94344 403 04 81 555 86 849 95016 314 483 51[illegible] 41 65 608 56 81 875 951 60 96007 77 261 81 331 38 99 596 604 44 755 841 63 946 5697017 79 403 77 63 922 98029 78 348 488 653 811 29 75 97[illegible] 99091 111 72 78 269 305 09 406 65 95 609 14 97 715

100010 71 263 410 501 28 781 835 78 949 74 101000 99 129 58 347 96 429 503 652 928 102024 340 519 829 103062 254 400 581 84 637 84 104053 96 132 386 423 90 569 789 813 72 92 975 105096 147 220 30 86 353 494 513 38 76 622 61 949 99 106133 94 245 330 37 91 98 571 602 43 706 819 24 79 929 87 107175 314 51 93 422 526 95 637 72 873 900 13 99 108019 42 271 40227 41 620 50 51 99 706 27 828 109038 95 338 623 30 776 801 927 90 —

— 110061 229 301 23 61 499 568 748 917 31 — 111017 84 106 276 98 427 565 64 602 91 829 65 911 112128 221 302 04 437 61 535 74 651 860 — 113003 30 175 327 35 595 702 825 950 114056 74 77 148 365 422 38 639 96 756 11505 66 339 49 526 6000 908 87 42 116045 343 458 514 91 650 70 86 654 900 117141 224 26 27 425 541 731 942 85 — 118068 134 72 226 422 553 55 63 631 51 86 846 962 119128 216 333 461 70 588 89 617 77

120185 201 310 585 31 89 625 82 365 868 94 121068 94 193 99 496 583 647 74 728 843 92 122170 280 317 43 452 668 715 884 123036 218 43 313 90 516 615 81 806 37 989 99 124019 75 116 472 — 623 40 811 971 125166 487 612 77 78 789 861 920 126081 252 360 90 459 763 822 915 19 87 127245 64 448 835 128125 88 185 380 485 539 47 684 734 48 67 877 93 902 15 23 30 36 129002 86 99 102 70 353 441 622 399 71 727 821

130031 46 76 81 236 41 518 89 624 90 746 53 131003 72 289 330 77 473 527 82 812 38 82 247 925 98 132055 90 149 83 89 229 36 81 625 33 853 931 133096 134 90 87 214 95 420 97 501 628 950 77 90 134173 343 60 74 410 81 643 741 855 84 — 933 135448 60 82 522 712 59 892 167175 77 212 — 49 22 323 618 50 82 796 807 910 50 80 81 137051 137 24 21 360 443 85 624 66 863 138077 115 79 — 213 16 85 314 402 61 68 533 661 905 09 139003 243 319 22 412 61 500 76 644 85 958

140043 134 69 210 11 358 59 414 525 93 650 791 141169 221 379 76 449 66 142097 176 205 94 342 95 933 38 55 676 147091 251 86 96 321 52 87 525 645 97 70 77 870 97 950 69 85 144068 121 — 97 254 93 332 33 454 77 500 30 679 819 971 — 145350 410 53 524 684 732 818 35 95 98 983 — 146199 206 394 411 32 555 72 712 73 864 942 — 147012 67 163 211 325 29 665 721 31 46 824 88 148308 11 431 66 501 92 621 791 82 837 88 149215 343 496 524 610 17 757 876

150075 307 70 492 624 738 151009 62 81 156 62 348 86 483 551 93 609 62 938 152128 43 98 218 386 89 513 32 669 716 894 153199 331 79 — 544 619 80 702 24 864 154025 342 476 92 772 877 990 155090 99 95 185 87 210 356 669 84 741 59 979 156013 247 742 433 500 673 811 990 157036 — 131 391 459 74 930 158094 112 13 261 408 36 912 159000 11 166 285 433 61 502 85 674 90 787 897

16081 263 344 427 715 43 831 161163 373 468 87 740 70 162148 63 220 39 552 60 779 91 843 163017 27 145 112 2039 302 88 700 14 94 95 819 32 38 164085 171 303 16 21 598 731 978 89 165008 134 37 351 72 79 404 83 528 970 84 89 166 237 87 383 438 520 87 621 76 92 703 823 912 167003 308 35 75 451 93 893 92 931 71 84 168000 02 170 463 93 564 96 694 99 732 69 72 938 72 169014 140 51 88 245 449 507 27 60 90 606 13 93 701 60 632 935 67

170115 338 509 45 71 630 80 174109 33 81 218 713 825 999 172020 169 72 82 84 378 88 95 768 768 173023 123 260 309 61 457 541 651 79 91 703 19 56 59 174060 94 165 97 323 450 525 35 66 936 175034 178 79 381 413 530 783 907 52 98 — 176011 78 141 42 73 218 322 513 613 734 87 — 876 177005 178 348 538 715 810 50 915 61 178019 81 124 205 365 80 447 54 80 578 92 609 62 82 78 179540 90 305 456 83 504 31 39 90816 34 93

פילהארמאניע-זאל
נארוטאוויטשא 20
היינט אונאפרופליך צום לעצטן מאל!
אָנהויב 6 אַ זייגער. פרייז פון 54 גר.

דער מייסטער-פילם פון ארץ-ישראל דאס לאַנד פון אונזער טרוים און האפנונג אין לעבעדיגען בילד
דאס נייע ארץ-ישראל

4 מיליארד פראנק הלוואה פאר איטאליען

נאך מיניסטער לאוואלס פערהאנדלונגען אין רוים

פראנקפורט ביים מאין, (ספ. טעל.)

„רהיין מארנישע פאָלקסצייטונג“ ברענגט אַ ידיעה פון פאריז, אז אין די פאריזער פּאָליטישע קרייזען געהט ארום א קלאנג, דאס בעת לאוואלס וויזיט אין רוים איז אויך גערעדט געוואָרען וועגען אַ פראנצויזישע רעגירונגס הלוואה פאר איטאליען. ס'זאָל געשלאָסען ווערען אַנ'אָבמאך וועגען לאָקירען איטאליענישע רענטעס אין פראנקרייך. דער פאר זאָל פראנקרייך עפענען פאר איטאליען אַ קרעדיט פון 1 מיליארד פראנק און ווייטערדיגע 3 מיליארד פראנצויזישע פראנק זאָלען שפּעטער אויסגעצאָהלט ווערען.

בריטישער שארזש ד'אפער און סאוויעטישער אמבאסאדאר ביים מינ. לאוואל

פאריז, 9 (ספ. טעל.)

באַלד נאָכ'ן צוריקקומען קיין פּאַריז איז מיניסטער לאוואל צוגעטרעטען צו די פאַרבעריַיטונגס-אַרבייטען, וועלכע האָבען אַ שייכות צו דער נאַ־ציאָנאַלער סעסיע פון ראַט ביי דער פעלקער-ליגע. מינ. לאוואל פאָהרט מיטוואָך ארויס קיין זשענעווע.

דער פראַנצויזישער אויסערן-מיניסטער האָט שוין אינפאָרמירט דעם פּרעזידענט לעברען וועגען די רעזולטאַטען פון די געשפּרעכען אין רוים.

פון דער צווייטער זייט ווידער האָט מינ. לאוואל אַ גאַנצען נאָכמיטאָג נאָך זיין צוריקקומען, אויפגענומען דעם בריטישען שארזש ד'אפער, מיט וועלכען ער האָט גערעדט וועגען דער דערגרייכטער פערשטענדיגונג אין רוים און וועגען זיין נאָהענטער רייזע קיין לאָנדאָן. לאוואל האָט אויך גערעדט מיט'ן סאָוויעטישען אמבאסאדאר פּאָטיעמקין און מיט דעם עסטרייכישען געזאַנדטען עגגער.

וואס איז אפגעמאכט געווארען אין רוים?

פאריז, 9 (ספ. טעל.)

„האוואס“ האָט היינט פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, וועלכער ענטהאַלט אַ קיצור פון די אָפּמאַכען, וואָס זענען געשלאָסען געוואָרען אין רוים. דער קאָמוניקאַט שטעלט פעסט, אז די קאָלאָניאַלע פראַגען רעגולירט ענדגילטיג דער טראַקטאַט, וואָס איז בעשלאָסען געוואָרען צווישען פראנקרייך און איטאַליען. וועגען די פּראָבלעמען פון מיטעל-אייראָפּאַ ערקלערט דער קאָמוניקאַט, אז „ביידע רעגירונגען האָבען בעגעגנזייטיג מסכים געווען דערויף, אז דאָס בעשטעטיגען פון אַלע מלוכות די פליכט פון שעצן די אומאָפּהענגיגקייט און די אומבעריהרקייט פון די טעריטאָריעס פון אַנדערע לענדער, וועט פערשטאַרקען דעם צוטרוי אין דעם דאָזיגען טייל אייראָפּאַ“. לסוף שטעלט פעסט די דעקלאַראַציע, אז עס איז געקומען צו דער ליקווידאַציע פון אַלע פּרינציפּיעלע פּראַגען, וואָס זענען נוגע די פראַנצויזיש-איטאַליענישע בעציהונגען.

„מוסאָליני און לאוואל האָבען אנערקענט, אז די פּראָצעדור אין די ראַהמען פון דער פעלקער-ליגע וועט פערזיכערן די ענטשיידונג פון די שטרייט-פּראַגען, וועלכע וואָלטען געקענט ענטשטעהן אין דער צוקונפט.

די עסטרייכישע פראגע איז אפהענגיג פון דייטשלאנדס הסכם

לאָנדאָן, 9 (ספ. טעל.)

אין די לאָנדאָנער פּאָליטישע ספערען רעדט מען בּרייט אַרום די לאַגע, וואָס עס האָט זיך געשאַפען נאָך די געשפּרעכען אין רוים. אין פערבינדונג דערמיט זאָגט מען אַרויס פאַלגענדע מיינונגען אַז:

מינ. לאוואל האָט אין רוים אַרויסגערוקט די פּראַגע וועגען ערלעדיגען די טעריטאָריאַלע שטרייטען וועגען צפון-אַפריקע און וועגען שאַפען אַ פּלאַטפאָרם פאַר מיטווירקונג פון די פעראינטערעסירטע מלוכות אין דער עסטרייכישער פּראַגע. אויסערליך ווייזט אויס, אַז אָט די ביידע צילען זענען דערגרייכט. אין דער ווירקליכקייט אָבער, איז דער צווייטער ציל נישט דערגרייכט. דאָס רעאַליזירען די פּלאַטפאָרם פון מיטווירקונג פון די מלוכות אין דער עסטרייכישער פּראַגע איז ווידער אָפּהענגיג פון דייטשלאַנדס אַנטייל. ווי לאַנג דער דאָזיגער אַנטייל איז נישט געזיכערט, איז שווער צו רעדען וועגען דער ערלעדיגונג פון דער עסטרייכישער פּראַגע.

מאקדאנאלד איז צופרידען

פאַריז, 9 (ספ. טעל.)

דער פּרעמיער פון גרויס-בריטאַניען, מאַקדאָנאַלד, האָט צוגעשיקט צום פּרעמיער פלאַנדען אַ בעגריסונגס-דעפעשע, אין וועלכער ער הייבט אויס זיין איבערצייגונג, אז די פריידליכע צוזאַמענאַרבייט פון די אייראָפּעאישע מלוכות, גיט קאָנקרעטע רעזולטאַטען.

מעגליכקייט פון א קאנפערענץ פון דער קליינער אנטאנט אין רוים אדער לובלאני

רוים, 9 (ספ. טעל.)

די צייטונגען מעלדען פון פּראַ: וועגען אַ מעגליכער וויזיט אין רוים פון די מיניסטאָרען פון די מלוכות פון דער קליינער אַנטאַנט.

פאַריז, 9 (ספ. טעל.)

„האַוואַס“ מעלדעט פון בעלגראַד, אז דעם 11. ה. ח. וועלען אין לובלאַני זיך בעגעגענען די אויסערן-מיניסטאָרען פון דער קליינער אַנטאַנט בענעש, טיטולעסקו און יעווטיטש.

אהן סאאר-געביט איז נישטא קיין פריינדשאפט מיט פראנקרייך

סענסאצ. ערקלערונגען פון היטלערס שטעלפערטרעטער בירקעל

אַנ'אָפענע דראָהונג צו יודען ערב דעם פלעביסציט

אַ מיטאַרבייטער פון אַ סאַנאַטאָרישער צייטונג, וועלכער איז ספּעציעל אַרויסגעפאָהרען אין סאַאַר-געביט אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן נאָהענטען פּלעביסציט, האָט צוגעשיקט צו זיין צייטונג אַ געשפּרעך, וואָס ער האָט געהאַט מיט היטלער'ס שטעלפערטרעטער אין סאַאַר, יאָזעף בירקעל.

יאָזעף בירקעל רעזידירט אין דעם קליינעם שטעטעל נוישטאַט. דאָרט געפינט זיך דער הויפּט שטאַב פון דייטשען פראָנט. בירקעל איז אַנ'אַלטער בוזעם-פריינד פון היטלער'ן און איז אַזוי צוזאָגען דער יונגער „טראַנספאָלגער“, וועלכער וואַרט נאָר אויף דער מינוט כדי צו קענען איבערנעמען דעם טראָן. דאָס שטעטעלע נוישטאַט געפינט זיך נישט ווייט פון דער גרעניץ פון סאאר-געביט אַזוי. אז אויב דער אויסגאַנג פון זונטאָגדיגען פּלעביסציט וועט אויספאַלען גינסטיג פאַר דייטשלאַנד. וועט ער אין משך פון איין האַלבער שעה קענען זיין אין סאאר בכדי איבערצונעמען די מאַכט. יאָזעף בירקעל איז דער הויפּט-רעזשיסער אינ'ם פּלעביסציט-ספּעקטאַקל:

רעדענדיג וועגען דעם דייטש פראַנצויזישען קאַמף אין סאאר, זאָגט היטלערס „רעכטע האַנד“, קאָמיסאַר בירקעל, אז דאָס איז אַ ראַנגלעניש צווישען ביידע פעלקער, צווישען צוויי קולטורען, וועלכע עס געהט אין דעראָבערען דעם סאַאַר-געביט. די בעפעלקערונג מוז זיך דעריבער אַרויסזאָגען קלאָר און דייטליך: אַהין אָדער אַהער. דאָס איז אַ דועל, נאָך וועלכען די געגנער מוזען זיך פונאַנדערגעהן מיט אַ רוהיג געוויסען, און זיך געגענזייטיג דערלאַנגען די הענד.

אַזוי, הייסט עס, וואָלט עס געדאַרפט זיין, דערוויילע אָבער איז צוליב אינערליך-פּאָליטישע טעמים, וועלכע עס האָט גורם געווען דער ווערסאַלער טראַקטאַט, אויסגעבראָכען אַ קאַמף צווישען די דייטשע ריכטונגען. אנשטאַט אויסצוּוועהלען צווישען די דריי מעגליכקייטען:

פראנקרייך, דייטשלאנד אדער א זעלבסטשטענדיגע מלוכה

האָבען די פּאָליטיקער אַזוי אינטערפּרעטירט דעם טעקסט פון טראַקטאַט, אז די בעפעלקערונג וועט מוזען דעם קומענדיגען זונטאָג ענטפערען אויף גאָר אַנ'אַנדער פּראַגע. זי וועט, נעמליך, מוזען זיך אַרויסזאָגען פאַר היטלער'ן אָדער געגען היטלער'ן.

אויף דער עיקר פּראַגע, צי דער ענין פון סאַאַר געביט שפּילט אַ וועלכע עס איז ראָליע אין פאָרם פון אַ פערשטענדיגונג צווישען בערלין און פאריז, האָט קאָמיסאַר בריקעל ערקלערט, אַז אָהן סאַאַר איז נישטאָ קיין פריינדשאַפט. דער ערשטער בעדינג פון אָנהויבען פערהאַנדלונגען מיט פראַנקרייך, איז דאָס ליקווידירען דעם ענין סאַאַר- ווילאַנג סאאר געביט וועט נישט זיין אַ בעשטאַנדטייל פון דייטשלאַנד, איז וועגען שלום מיט פראַנקרייך נישט צו רעדען.

– עס איז דאָך העכסט וואַהרשיינליך, אַז 20 אָדער 30 פּראָצענט פון די וועהלער וועלען זיך אַרויסזאָגען פאַר צייטווייליגער זעלבסטשטענדיגקייט פון סאַאַר-געביט. וואָס, אַלזאָ, וועט דאַמאָלס זיין? אויף דער דאָזיגער פּראַגע פון פּוילישען זשורנאַליסט, האָט קאָמיסאַר בירקעל געענטפערט, אַז דאָס איז אויסגעשלאָסען:

דער „פיהרער“ וועט דערויף נישט איינגעהן

ווען אפילו די פעלקער-ליגע וועט אין פערהעלט-ניש צו דער צאָהל אָפּגעגעבענע שטימען 20 אָדער 30 פּראָצענט פון סאַאַר-לאַנד אויסטיילען מחוץ דייטשלאַנד.

– וועלכעס לאַנד? וועלכען טייל פון סאַאַר-געביט זאָל מען אין אַזאַ פאַל אָפּרייסען? דען די שטחים ביי דער פראַנצויזישער גרעניץ זענען בעוואוינט פון אונזערע הייסטע אנהענגער, פון דאָרט רעכנען מיר אויף דער גרעסטער צאָהל שטימען. וועט מען, אַלזאָ, אויסשניידען אַ שטיק טעריטאָריע פון דעם סאַמע מיטען און עס אַוועקגעבען די מאַרקסיסטען? ניין, ס'איז אונמעגליך!

בכלל אָבער שטעהט די רייכס-רעגירונג אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז וויבאַלד אין סאַאַר-געביט וועט פאַלען כאָטש 1 שטימע איבער אַ העלפט פון סטאַטוס-קוואָ — האָט ערקלערט היטלער'ס „נאַמיעסטניק“ פון סאַאַר — וועלען מיר זיך נישט קענען שטעלען דער אומאָפּהענגיגקייט פון דעם דאָזיגען לאַנד.

אָבער מיט דערזעלביגער ענטשלאָסענקייט און קאָנסעקווענטקייט וועלען מיר פאָדערען דאָס צוטיילען דעם גאַנצען סאַאַר-געביט צו דייטשלאַנד, וויבאַלד די מעהרהייט שטימען וועט פאַלען פאַר אַזאַ ענטשיידונג.

און די יודען?

מיט די יודען אין סאאר-געביט וועט זיין אזוי ווי מיט די יודען אין דייטשלאנד

די, וועלכע וועלען בעת'ן פּלעביסציט ערפיהלען זייער מלוכה'שע פליכט, וועלען מיר טראַקטירען פונקט אַזוי ווי די פּראָנט-קעמפער. דאַגעגען די, וואָס וועלען אַרויסטרעטען געגען אונז... מיר וועלען זיך נעגען זיי וועהרען אָנווענדענדיג נאַטירליך אַלע אינטערנאַציאָנאַלע פערפליכטונגען.

קאָמיסאַר בירקעל האָט מבטיח געווען, אַז פאַר'ן פּלעביסציט וועט היטלער נישט אַרויסטרעטען מיט קיין שום רעדע פאַרן פאָלק פון סאַאַרלאַנד.

פראָיעקט צוצונעמען אמעריקא-נישע בירגערשאפט פאר בעטייליגען זיך אין סאאר-פלעביסציט

וואַשינגטאָן, 9 (ספ. טעל.)

דער פאָרזיצער פון דער קאָמיסיע פאַר אימיגראַציע-ענינים אין דער דעפּוטאַטען-קאַמער סאַמועל דיקשטיין וועט פאָרשטעלען דער פּאַלאַטע אַ פּראָיעקט פון אַ געזעץ צוצונעהמען די אַמעריקאַנער בירגערשאַפט די יעניגע, וועלכע געפינען זיך איצט אין דייטשלאַנד, בכדי אַנטיילצונעהמען אינ'ם סאַאַר-פּלעביסציט. די פּעראָרדנונג איז נוגע לערך 500 נאַטוראַליזירטע אַמעריקאַנער בירגער.

פראנצויזישע קאפיטאלען אנט-לויפען מאסענהאפט פון סאאר-געביט

סאַארבריקען, 9 (ספ. טעל.)

„אַרבייטער צייטונג“ שרייבט וועגען מאַסענהאַפטער אַרויסשיקען געלד פון סאַאַר-געביט קיין פראַנקרייך. די לעצטע 14 טעג איז אַרויסגעשיקט געוואָרען פון סאַאַר-געביט קיין פראַנקרייך העכער 100 מיליאָן פראַנקען. אין די פראַנצויזישע באַנקהייזער נאָהענט צו דער גרעניץ האָט מען געמוזט פערגרעסערן די פּערסאָנאַלען. אַנ'אַנדער פאָרם פון אַנטלויפען פון די קאַפּיטאַלען פון סאַאַר-געביט שטעלט זיך פאָר אין דער פאָרם פון איינקויפען אַקציעס אין פראַנצויזישע אונטערנעמונגען און הייזער אין עלזאַס און לאָטאַרינגען. עס ענטלויפט דער קאַפּיטאַל צוליב דער אָנגעקינדיגטער צוואַנגס אויסצאָהלען די פראַנקען, וואָס קורסירען אין סאַאַר-לאַנד, אויף פּאַפּירענע דייטשע מאַרקען, אין פאַל ווען סאַאַר וועט איבערגעהן צו דייטשלאַנד.

DR. MED. H. LUBICZ
פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אָוועגד
זונטאָג און יום-טוב פון 9–11 בייטאָג.
און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרט-זאַל.

לאָדזער נייעס

נישטא קיין סאַקוועסטער אויף דער לאָדזער עלעקטראָווניע

(–) אין שייכות מיט די קלאַנגען, וואָס עס האָבען זיך פערשפּרייט אין לאָדז און מחוץ לאָדז, בכן אויף דער לאָדזער עלעקטראָווניע איז געלעגט אַ סעקוועסטער, ווערען מיר אינפאָרמירט, אַז דאָס ענטשפּרעכט נישט די ווירקליכקייט. די אינפאָרמאַציע איז, וואַהרשיינליך, אויסגערעכענט אויף צו ברענגען שאָדען די פעראינטערעסירטע און צו בעאונרוהיגען די עפענטליכע מיינונג.

„דאס לעבען רופט“

מיט אברהם מארעווסקי און רחל האלצער אין פילהארמאניע

אַנ'ערשטקלאַסיגער דראַמאַטישער אַנסאַמבל, מיט די אויבענדערמאַהנטע בעליבטע קינסטלער בראש, הויבט מאָרגען אָן זיינע גאַסטשפּילען אין לאָ-זער „פילהאַרמאָניע“, מיט דער אויסגעצייכענטער סאָוויעטישער פּיעסע „דאָס לעבען רופט“.

דאָס שטיק בעהאַנדעלט אַ צאַפּלדיג פּראָבלעם פון אונזער צייט און איז פיל מיט מאָמענטען פון העכסטער דראַמאַטישער שפּאַנונג. די בעטייליגטע זענען אַלע אַרטיסטען, וואָס יעדער נאָמען פאַר זיך איז אַ גאַראַנטיע פון דער גרעסטער קינסטלערישער לייסטונג.

די לאָדזער גאַסטשפּילען פון אַזעלכע בעליבטע קינסטלער ווי מאָרעווסקי און רחל האַלצער וועלען געוויס האָבען דעם פערדינטען דערפאָלג.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל-אַרצט פאַר מאַגען-שוועכע-בעהאַנדלונג
און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוועגד.
זונטאָג פון 9–1 פאַרמיטאָג.

היינט צום לעצטן מאל 50-יעהריגע יובל-פייערונג פון יודישן טעאטער

אין „ראזמאיטאשטשי" ווערט היינט געגעבן צום לעצטן מאל די 50-יעהריגע יובל-פייערונג פון יודישן טעאטער.

צו ערשט וועט געשפילט ווערן די מוזיקאלישע קאמעדיע „די אמעריקאנער רביצין" מיט רעגינא צוקער אין דער הויפטראל.

נאכדעם ווערט געגעבן די יובל-פייערונג, אויף וועלכער ס'וועלען געשפילט ווערן פראגמענטען פון גאנצן יודישן טעאטער-רעפערטואר, וואס איז געשפילט געווארן במשך פון 50 יאהר, אנהויבענדיג פון אברהם גאלדפאדען ביז דעם מאדערנעם קאמעדיע-שרייבער חנא גאטעספעלד.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	– – – –	96.50
3 פראצענטיגע בודאוולאנע	–	46.30
4 „ דאלארובקא	–	53.20
7 „ סטאבילינאציע (אמ.)		70.00
5 „ ווארשאווער ס.-ב. 1934		61.25
5 „ לאדזער		53.00
ענגלישער פונט	– – –	25.94
דאלאר אפיצ. 5.28 נישט אפיצ.	–	5.24
גאלד-דאלאר	– – – –	8.91.50
גאלד-רובל	– – – –	4.59
דייטשער מארק	– – –	1.92

מעלדונגען

געז. „קולטור-ליגע" זגאדניא 68 אפן=פארום

פרייטאג ד. 11 יאנואר 8.30 אוועגד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל אנ'אפן-פארום געפיהרט

דורך ח' וויראווסקי. אויסערפאליטישע אקטואליטעס—אנ'אפהאנדלונג פון לייוויקס לעצטן ווערק: „די גאולה=קאמעדיע". בצואמג מיט דער אוידיטאריע פיהרט אן ח' זשעזשינסקי.

פריהמארגען-סעאנסען: די געז. „קולטור-ליגע" ארדענט איין פריהמארגען=סעאנסען שבת דעם 12 און זונטאג דעם 13 ד. ח. אין די קינאס: לונא, איירעפא, און ראקעטא צו זעהר ביליגע פרייזען.

אויספלוגען: שבת ד. 12. 10 פריה קומט פאר אנ'אויספלוג אין דער מעכאנישער מיהל „קאראנא", זונטאג ד. 13 10 פריה – אנ'אויספלוג אין ווישניאווע גורא.

הנחה-בילעטען: די געז. ק. ל. גיט ארויס הנחה-בילעטען אין די קינאס: קאסינא. פאלאס, לונא, איירעפא און ראקעטא, ווי אויך אויף אלע פארשטעלונגען פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי" און פוילישער „באנדא".

בילעטען צו בעקומען יעדען טאג אין סעקרעטאריאט זגאדניא 68 פון 10–2 און פון 4–10 אווענד. 29

איגוד הציונים מדינתיים סניף שלישי „גורדיה" בלודז, פילסודסקיעגא 57

היינט, דאנערשטאג, דעם 10 יאנואר ה. י. פינקטליך 8.30 אווענד קומט פאר א רעפעראט פון ח' ביאלאברא א.ד.ט. „דער וועג צום יודענשטאאט", איינגאנג פריי פאר חברים און סימפאטיקער. 5725

י א ה ר צ ײ ט

דער ראדאשיצער רבי פון שעדליץ ר' יצחק פינקלער שליט"א איז געקומען אויף די ערשטע יאהרצייט פון זיין מוטער וואס וועט זיין מיטוואך בשלח 12 טאג אין שבט. דער רבי שטעהט איין ביי ר' זושא קליין, וואלבארסקא 33. דאנערשטאג בשלח 12 בייבאכט פאהרט דער רבי אהיים נאך שעדליץ.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט פאר מענער=שוועכע=בעהאנדלונג. ספקטועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אווענד.

„דער טויט רוהט"

FREDRIC MARCH, EVELYN VENABLE

אויסערן פר.: קלאנג-צוגאבע פון P.A.T. ווי אויך אקטואליטעטען פון FOX

נעכסטער פראגראם: „פון אווענד ביז האלב-נאכט"

היינט פרעזענטירען מיר! די אומגעוועהנליכע דראמע, פול מיט גרויל, ליבע און טויט א. ז.

רעזשי: M. Leisen

אין די הויפט-ראלען:

אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכם., שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

קלאנג-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH **„HIGJENA"** Gdańska 31a, tel. 192-64

אפען א גאנצען טאג. נעמט אן אלערליי אנאליזען פאר אונפערמעגליכע — ביליגערע פרייזן.

GABINET SWIATŁOLECZNICZY

עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ=לאמפען, סאלוקס, דיאטערמיע.

Gdańska 31a, parter, tel 192-64

לעטשניצע

פאר וועגערישע קראנקע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

Poradnia Wenerologiczna

לאדז, לעניאנוב 2, טעל. 189-33

מעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד וועגעריש=קראנקע, מענער=שוועכע און הויט=קראנקהייטען.

אנאליזען פון בלוט און אורין.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. Zygmunt Henrykowski

ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע

האט זיך איבערגעצויגען אויף

פיעטרקאווער 86

טעל. 143-63

נעהמט אן פון 8–11 און פון 6–9 אווענד.

פאר פרויען א ספעציעלער וואַרטע זאל

Dr. med. **Z. Wajs**

האט זיך איבערגעצויגען אויף

נאוואמיעסקא 5 (פראנט)

ספעציאל-ארצט פאר הויט, וועגערישע, האר און געשלעכטס-קראנקהייטען

נעמט אן פון 9–1 און פון 3½–8 אווענד.

זונטאג און יום-טובים פון 9–1 מיטאג

צו לעטשניצע-פרייזען.

Dr

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען און האַרץ-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

געפרווירעבע רעהרען

און רעפעראטורען

פיהרט אוים ביליג די שלאסעריי און שווייסעריי

י. רעדער, לאדז

11-טער ליסטאפאד 11/13.

כעמיש-בעקטעריאלאגישער לאבאראטאריום

מ. שאץ

לאדז, פיעטריקאווער 37

פיהרט דורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין בלוט, פלעגמע א. א.

שייטלען

מיט פעריזער שריגעען צו בעקומען ביי

קערש,

סענקעוויטשא 15

Dr. med.

ROZENHAUZ-EDELISTOWA

ספעציאל-ארצט פאר קינדער-קראנקהייטען

וואינט איצט **פאלודניאווא 6**

טעל. 110-49

נעהמט אן פון 8 – 9 פריה און פון 4– 6 נאכמיטאג.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11. טעל. 246-09

נעמט אן פון 4–8 אווענד.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40

פראנט, 1-טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג

בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (סיפילי און טריפער), היילט מענער-שוועכע

פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45

נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט

זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

צו אלע מיינע געעהרטע קונדען!

דרוקעריי בראמבערג

לאדז, צעגעלניאנא 8

איז ערעפענט

אלע-ארט דרוק-ארבייט ווערט שוין אנגענומען

כריעסטע שריפטען

מאדערנע ארנאמענטען

ברוך=קראנקע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטן ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט **30** יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בוואוסטע פראפעסארען.

J. Rapaport

ברוך=ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-האל-בענדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגן אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערטסטע לײדענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. האל-באנדאזשען פאר צו ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשן בעגען שוואכע זייך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעארבייטעט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרומונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, לײמונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע שטיוועלען פאר שמערצליכע פלאטפיס לויט גיפס-מאדעל.

אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען טעלעפאנישע און אויסווערטיגע בעשטעלונגען (קאסט-כאריך).

אכטונג! אכטונג!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

PODZIĘKOWANIE.

Ja niżej podpisany widzę się w obowiązku podziękować serdecznie WP. Dyr. J. Rapaportowi w Łodzi, Wólczańska 10 i asystentce Pani Fryderyce Flekman za specjalny precyzyjny skonstruowany leczn. bandaż przepukl. ortoped. za nader celowe i skuteczne umiejscowienie przepukliny bardzo ciężkiej, na którą ciarpiałem kilka lat. Dzięki temu bandażowi czuję się bardzo dobrze, wszelkie cierpienia przepuklinowe ustały, jestem do pracy zdolny i jestem bardzo zadowolony.

Łódź, dn. 28 XI 1934 r. (—) J. KARALUS.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

א וואוינונג פון 2 צימער און קיך מיט בעקוועהמליכקייטען פראנט, 3 שט. אל. I מאי 4, צו פערמיטען. 5696

א פריזיער-אנשטאלט מיט אלע איינריכטונגען ביי דער פיעטריקאווער גאס צו פערקויפען גאנץ ביליג. – אפערטען אונטער "Zakład" 4721

צו פערמיטען א שטוב מיט א קיך אויף וואולטשאנסקא 67. צו ערפאהרען אויפ'ן ארט ביים ווירט. 5687

פערשידענעס

צו פערקויפען א הויז פאר 40 טויזענד זל. צו ערפאהרען סקלאדאווא 20 ביים ווירט. 5689

עס ווערט געזוכט צו קויפען א סערטיפיקאט. אפערטען סוב. „10", אין אדמ. פון דער צייטונג. 5708

געלעגענהייטליך ביליג צו פערקויפען א וואטאלין=פאבריק. וועלכע בעשטעהט פון 2 ראשעל=מאשינען מיט אלע דערצו נויטיגע מאשינען. צו ערפאהרען ביי פייג, פולנאצנא 10. 5727

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej za № 42057 z dn. 1/4 1927 r. na zł. 20.— na imię Szlamy Samsonowicza, Żeromskiego 39. 5717

Skradziony został weksel na zł. 23.— pł. 20/I 35 r. wystawca Kuzitowiczowa, Limanowskiego 28 Weksel zostaje unieważniony. Zwrócić do J. Ajzenberga, Żeromskiego 45, 5720

Zaginiony został kwit kaucyjny na zł. 10.— z Elektrowni Łódzkiej na imię Joel Mordka Goldberg, 11-go Listopada 29. 5705

א געוועלב מיט א שטוב און א קיך פון זאפארט צו פערמיטען אויף זגערזשער 76. דער שליסעל געפינט זיך אויפ'ן ארט ביי דער ווירטין, אדער צו ערפאהרען ביים הויזבעזיצער וואולטשאנסקא 67.

Lekcje hebrajskiego i angielskiego. Postępy gwarantowane. Ceny przystępne. Narutowicza 11 m. 4, front. Zgłoszenia 5–6 popoł.

אנאנסען-פרייז: פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער ווייטע שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . . 4 .

נאך'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . .

אויפ'ן דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. די מ/מ (אין דער זייט) שפאלטען קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס מעטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט דעם פרינציפיעל אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

די אדמיניסטראציע אין ניט פעראנטווארטליך פאר דעם אינהאלט און פאר ד'ם אנאנסען. די אדמיניסטראציע האט אויך דאס רעכט אפצוזאגן פון פעטאג און פייבאכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 81.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman